

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ—ΤΕΧΝΗ—ΚΡΙΤΙΚΗ

Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας
ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1965

ΧΡΟΝΟΣ Α'

ΤΕΥΧΟΣ 2ο

Μάρτης—'Απρίλης

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Α. ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ

ΧΡ. ΖΙΤΣΑΙΑΣ

Η. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

Λ. ΜΑΛΑΜΑ

ΣΠ. ΜΟΥΣΕΛΙΜΗ

ΠΑΝ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥΝΗ

Ν. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΖΩΤΑΝΗΣ ΣΚΕΨΗΣ
ΟΡΓΑΝΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

"ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ"

Ἐκδότης—Διευθυντής: ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ

Διεύθυνση: Νηοί—Γεαννίνων

Τιμή Τεύχους Δοχ. 5

Χρονιάτικη Συδρομή Δοχ. 35

Φιλική " 50

Τραπεζῶν καὶ Σωματείων " 100

Νομικῶν Περσῶπων " 150

Ἐξωτερικοῦ Δολλάρια 5

Ἦλη, ἄλληλογραφία, ἱμβίαματα στὸν ἴδιο

Συνεργασίες ποὺ δὲ δημοσιεύονται δὲν ἱμοιρόφονται

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ ΘΕΜΕΛΗΣ—28ης Ὀκτωβρίου 72

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- **ΑΡΘΡΟ :**
 - Ἡ Στρατευμένη Λογοτεχνία (Λ. Μάλαμα) Σελίς 21
- **ΠΟΙΗΣΗ**
 - Πάσχα γιὰ ὅλους... (Λ. Σικελιανοῦ) • 23
 - Ἐλεγίιο (Στὸ Φ. Ἀγγουλέ) (Χρ. Ζιτοσίας) • 23
 - Γράμμα στὴν Ἀδερφή (Π. Παναγιωτοῦνη) • 24
 - Ὁ Ἀγῶνας μου • 24
 - Ἐτεροδικία (Λ. Μάλαμα) • 25
 - Ἡ παγωνιά τοῦ χωριοῦ (Σ. Μονοελίμη) • 25
- **ΠΕΖΟΣ ΛΟΓΟΣ :**
 - Ἡ ποίηση μπροστὰ στὰ σύγχρονα προβλήματα τὸ χροῖος καὶ ἡ ἀποστολή τῶν ποιητῶν τοῦ καιροῦ μας (Ἡλία Σιμόπουλου) • 26
- **Η ΠΕΙΘΩ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ**
 - Ἀριθμητικὰ στοιχεῖα ἀπὸ ἐπίσημες στατιστικὲς πάνω σὲ διαφορὰ θέματα
- **ΚΡΙΤΙΚΕΣ :**
 - ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΙ Η ΛΕΙΟΛΟ- (Λ. Μάλαμα) • 31
 - ΙΗΣΗ—Κρίνονται: 1) Δημοσθένης Να-σοῦλης, 2) Ἀντώνης Βουτσίνος—Ξανθίας, 3) Δηιδάμεια Στατηρά, 4) Γερσίσιμος Κορολής
- **ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ :**
 - ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΠΕΝΙΕΣ 83
 - 1) Τὸ «Ἐλεύθερο Πνεῦμα»
 - 2) Τὸ Κυριακὸ
 - 3) Ἡ 25η Μαρτίου
 - 4) Ἡ Δημοτικὴ μας Γλώσσα
 - 5) Μονοεῖο Λαϊκῆς Τέχνης
 - 6) Λαμπρὸς Σταθμὸς
 - 7) Ἀποτρικὲς ἑπιδρομὲς
 - 8) Ἡθὴ μεταναστῶν
 - 9) Ἀπαριδεχτὰ προνόμια
 - 10) Τὸ στίγμα τοῦ Φράγκο
- **ΣΧΟΛΙΑ :**
 - ΜΕ ΤΟ ΣΦΥΡΙ ΣΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ
 - 1) Γιὰ τοὺς «μοντέρνους» τῶν «κύκλων»
 - 2) Ψεύτικες δάφνες
 - 3) Γιὰ τὸ «Ζορμπά»
 - 4) Διακρίσεις
 - 5) «Εὐρυχωρίας» τὸ ἀνάγνωσμα
 - 6) «Κουβέντα τὰ γίνεται»
 - 7) Μωροφιλοδοξίας «ἄθλοι»
 - 8) Μπαμπούλες
 - 9) Λόγια «μεγάλων ἀνδρῶν»
 - 10) Γιὰ τὸν Παρορῆτη
 - 11) Τὰ αἰτήματα Λογοτεχνῶν

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ — ΤΕΧΝΗ — ΚΡΙΤΙΚΗ

Διευθυντής: ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΛΑΜΑΣ • ΤΕΥΧΟΣ 2 • ΜΑΡΤΗΣ—ΑΠΡΙΛΙΟΣ • ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1965

Ἡ Στρατευμένη Λογοτεχνία

Ἡ ἀληθινὴ λογοτεχνία, εἶναι βασικὴ πνευματικὴ καὶ αἰσθητικὴ τροφή τ' ἀνθρώπου. Ἐνα ὑπόβαθρο στὸ οἰκοδόμημα τῆς ἀγωγῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Μιὰ φωτεινὴ πορεία ἀνάμεσα στὴν αἰωνιότητα. Ἐνας φάρος, στὰ σκοτεινὰ πελάγη τῆς ζωῆς, ὁδηγὸς στὶς ἀνθρώπινες ἀξίες. Οἱ λαοὶ ξεσκλαβώθηκαν καὶ ἀναπτύχθηκαν πῶτερο ἀπὸ τὴ στρατευμένη τέχνη τοῦ λόγου. Εἶναι σὰν ἐθελοντικὴ κατάταξη στὴν ὑπηρεσία τῶν γραμμάτων, ἢ αὐτοστράτευση τῶν δημιουργῶν. Ἡ στρατευμένη λογοτεχνία ἔχει σκοπὸ, ἐκφράζει προβλήματα ἐποχῶν, καὶ ἀντέχει πολὺ στὰ περάσματα τῶν καιρῶν. Ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς στρατευμένης τέχνης ἔχει προῖστορία. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Σωκράτη. Αὐτοστρατευμένοι ἦταν σχεδὸν ὅλοι οἱ μεγάλοι λογοτέχνες τῶν αἰώνων, πῶδωσαν θετικὰ καὶ πλούσια ἀποτελέσματα. Γενικὴ κοινωνικὴ ὠφελιμότητα. Οἱ ποιητὲς καὶ οἱ προφήτες τῆς Π. Διαθήκης, ὡς τὸν Κομφούκιο καὶ τὸ Χριστό. Ἀπ' τὸν Ὅμηρο, τὸν Πίνδαρο καὶ ὅλους τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες κλασσικούς, ὡς τὸν Πούσκιν, τὸν Ταγκόρ, τὸ Ζολᾶ, τὸν Οὐγκώ, τὸ Ρολλάν, τὸν Οὐίτμαν. Καὶ κατόπι ἀπὸ τὸ Γκόγκολ, τὸν Τσέχωφ, τὸ Γκόρκυ, τὸ Μαγιακόφσκυ, τὸ Στάϊμπεκ ὡς τὸ Λόρκα, τὸ Μάο, τὸ Λουμούπα καὶ μιὰ πλειάδα ἀπὸ νεώτερος δικούς μας πού θ' ἀναφέρω ἐνδειχτικὰ τὸν Παλαμᾶ, τὸ Σικελιανό, τὸν Καζαντζάκη, τὸ Βάρναλη κ. ἄ. Ὅλοι τους ἔδωσαν στρατευμένη ποίηση καὶ πεζογραφία, πολὺτιμη κληρονομιά, λυτρωτικὴ παρακαταθήκη, γιὰ τὴν πρόοδο τῶν λαῶν. Γιὰ μιὰ λεύτερη, εἰρηνικὴ καὶ πολιτισμένη ἀνθρωπότητα. Ἐτσι ἔχουμε τὸ μεγάλο συμπέρασμα πὼς ἡ στρατευμένη λογοτεχνία στάθηκε τὸ μέσο τῆς λαϊκῆς σωτηρίας. Ὁ κάθε ἀληθινὸς λογοτέχνης στρατεύει τὴ συνείδησή του, στὴν ὑπηρεσία τῆς σωστῆς διαφώτισης τοῦ λαοῦ. Γίνεται σταυροφόρος τῆς εὐτυχίας τῶν ἄλλων. Δίνει τὴ λογοτεχνικὴ του δύναμη στὴ φώτιση γιὰ τ' ἀνέβασμα τ' ἀνθρώπου. Νιώθει βαθιὰ τὸ κοινωνικὸ του λειτουργήμα, τὴν εὐθύνη τῆς ἀποστολῆς του. Ἐπιτελεῖ τὸ χρέος του. Τιμᾶει καὶ στεριώνει τὴν ἱστορία τοῦ πολιτισμοῦ. Αὐτὴ ἡ λογοτεχνία, ὅταν διαδίνεται, δὲν εἶναι μόνο ἀτομικὴ ἀπελευθέρωση, ἀλλὰ καὶ μαζικὴ. Δὲν πρέπει ποτέ καὶ πούθενά νὰ σταθεῖ. ἄλλο ἢ τέχνη ἀπολαυσιμὴ μονάχα τῶν προνομιοῦχων. Ἐδῶ ἐπισημαίνεται ἡ ἀνάγκη, ἡ στρατευμένη λογοτεχνία νὰ γίνῃ πῶτερο πλατιά καὶ πῶτερο προσιτὴ στὸ λαό. Νὰ τὸν καλλιεργήσει. Νὰ τὸν φωτίσει πνευματικά. Νὰ τὸν πλάσῃ ψυχικά. Ὅπως ἕνας καλὸς πολιτικὸς τῆς ἐξουσίας φροντίζει γιὰ μιὰ ἰσότιμη οἰκονομικὴ διάρθρωση ἀνάμεσα στοὺς πολῖτες τῆς χώρας του, τὸ ἴδιο καὶ ὁ στρατευμένος λογοτέχνης, μ' ἄλλο τρόπο δικό του, γίνεται μηχανικὸς καὶ πλάστης, τοῦ ἐσωτερικοῦ μας κόσμου. Αὐτὸς παίξει σπουδαῖο ρόλο

στη διάδοση και διαμόρφωση τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων, στὸ άτομο, στὴν ομάδα, στὴν κοινωνία. Οἱ μεγάλοι συγγραφεῖς ἔμειναν φωτεινοὶ φάροι στὶς κατακτήσεις τῶν λαῶν. Ἡ στρατευμένη Τέχνη ἀνάβει πάντα τὸ σπινθήρα καὶ συδαιλίζει τὴ φλόγα στὰ προοδευτικὰ ἄλματα τῆς ἱστορίας. Εἶναι τὸ γλυκὸ ψωμί τοῦ μυαλοῦ μας, τ' ἄλικο κι ὀλόζεστο αἷμα τῆς καρδιᾶς μας. Μπορεῖ ἡ λογοτεχνία τούτη μὲ τὴ μαγικὴ τῆς δύναμη νὰ μετριάσει ἢ καὶ νὰ ξαλείψει ὀλότελα τὴν πείνα τῶν ἀδερφῶν. Ὅσοι αὐτοστρατεύονται νὰ προσφέρουν εὐγενικά, ἔχουν τὴ φιλοδοξία καὶ τὴ γνώση νὰ φτιάσουν ἕναν κόσμον καινούργιον, ἐργατικὸ καὶ τίμιον, δίκιον κι εὐτυχισμένον. Σήμερα, στὸν αἰῶνα τῆς τεχνικῆς καὶ τοῦ ἀτόμου, ἔχουν ἀνάγκη οἱ ψυχές. Ὅσο κι ἂν μηχανοποιεῖται ὁ ἄνθρωπος τὰ θέλει δλα. Τὸ ἦθος του, ἡ ἀξία τῶν ἔργων του, αὐτὰ θὰ μείνουν, νὰ ὠφελήσουν. Γιατὸ ἡ στράτευση τῶν τίμιων καὶ ἱκανῶν, γίνεται πιὸ ἀναγκαῖα κι ἐπιταχτική. Γιὰ νὰ κερδίσει καθένας τὸ ψωμί του κι ὅποιες ἄλλες νίκες στὴ ζωὴ, χρειάζεται πνευματικὴ ὑπόσταση, ἠθικὴ δύναμη, ἐφόδια νοῦ, εὐάντοχη ψυχὴ. Αὐτὰ τὰ παίρνει ἀπὸ τὴ στρατευμένη τέχνη. Πολλοὶ συγχέουν καὶ παραξηγοῦν τὴν ἐννοιά τῆς. Λένε τᾶχα πὼς χάνει τὴ λεύτερη βούληση ὁ δημιουργὸς τῆς. Αὐτὸ εἶναι ψέμμα καὶ σκοπιμότητα. Ἄλλωστε, κάθε κοινωνικὸ ἐποικοδόμημα, ὅπως εἶναι ἡ κάθε θρησκεία, ἡ κάθε φιλοσοφία, ἡ κάθε τέχνη κ.ἄ... ἀσκοῦν καὶ μιὰ ἀνάλογη πολιτικὴ. Ἄρα τὸ κάθε τι εἶναι μιὰ πολιτικὴ. Γιατὸ δὲν ὑπάρχει καμμιά σχολὴ ἀστράτευτη, πόσο μᾶλλον καὶ νεώτερες τῆς ἀφηρημένης τέχνης... πού οἱ φορεῖς τῆς πελαγωμένοι μὲς' στὰ ρηχὰ νερά, σημαδεύουν μιὰ πολιτικὴ συντήρηση τῆς ἀστικῆς παρακμῆς. Δὲν ὑπάρχει, λοιπόν, ἀστράτευτη λογοτεχνία. Ὅλοι οἱ λογοτέχνες ἔχουν τὴ στράτευσίν τους στὴ θέση ἢ στὴν ἀντίθεση. Τέλος, θὰ πρέπει νὰ πάψουν νὰ στέκουν ἄρνηση, γιὰ νὰ μὴ ἀκολουθοῦν ἀτομικὰ γοῦστα κι ἀλλότρια συμφέροντα... Ἄλλὰ πάντα μὲ θέση καὶ μὲ κάθε θυσία ἄς ὑπηρετοῦν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν κοινωνία.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ

Γιὰ τὴν ΠΑΣΧΑΛΙΑ τοῦ λαοῦ μας
 ποὺ ρίζωσε βαθιὰ κι αἰώνια στὴν
 ἄδολη κι ἀθάνατη ψυχὴ του, κι ἀνα-
 βλασταίνει τὴ χαρὰ, τὸ

«ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ»

Εὔχεται

Στοὺς φίλους κι ἀναγνώστες του
 Εὐτυχισμένη ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Πάσχα για όλους

Με ειρήνη, διάβα, Βασιλιᾶ...Κι' εἰσεῖς ἀρχόντοι,
 με ειρήνη ἐλάτε...καὶ χωρονᾶτε με ἂν ἡ γειά μου
 δὲ μ' ἄφησε νὰ ρθῶ νὰ σᾶς δεχτῶ πιὸ κάτω...

Μ' ἂν θέτε πάρτε θέση στὸ τραπέζι τοῦτο
 πὺ ἀπὸ πολλὴν αὐγὴ σᾶς καρτερεῖ στρωμένο
 τοῦ Πάσχα τὸ γλυκὸ ψωμὶ νὰ μεραστοῦμε...

...Ἐδῶ εἶναι Πάσχα καὶ τὸ θέλουμε ὡς τὸ τέλος
 Πάσχα πλατύ, Πάσχα τρανό, σὰν τὴν καρδιά μας...

Πάσχα...
 Πάσχα γιὰ ὀχτρούς, Πάσχα γιὰ φίλους, Πάσχα γιὰ
 ὄλους...

Τὶ ἓνα σφαχτὸ μπορεῖ νὰ φτάσει σὲ χιλιάδες
 σὰν οἱ καρδιὲς μονιάσουν ὅλες στὴν ἀλήθεια...
 (Ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Διγενῆ)

"Ἄγγελος Σικελιανός

Ἐ λ ε γ ε ἰ ο

(Στὸ Φῶτη Ἀγγουλέ)

Θὰ σ' ἀνταμώνουν οἱ καιροὶ σὲ κάθε βῆμα.
 Σὲ κάθε βουλιαγμένη ἀπαντοχή.
 Ἐπάνω στῆς ζωῆς τ' ἄγριο κῶμα
 μ' ὀρθὴ τὴν πληγωμένη σου ψυχὴ.

Θὰ σ' ἀνταμώνουν ποιητὴ σὲ κάθε πόνο,
 νὰ μάχεσαι γιὰ κάποια ὁμορφιά.
 Ἀηδόνι σὲ γυμνὸ κι ἄνανθο κλῶνο.
 Ἀδέρφι στῶν ἀνθρώπων τὴν καρδιά.

Ψαρᾶ σὰν τοῦ Χριστοῦ τοὺς Ἀποστόλους.
 Καὶ Προμηθεᾶ δεσμότη τραγικό,
 ἥρωα καὶ μάρτυρα καὶ Σὲ σὰν ὄλους
 γιὰ κάποιο τῆς ζωῆς ἰδανικό.

Θὰ σ' ἀνταμώνουν στὴν πικρότατη ἐξορία.
 Ἄνθρωπο, ἰδεολόγο, ἀγωνιστή.
 Νὰ πνίγεται ἡ ψυχὴ στὴν ἀδικία.
 Μὰ πάνω ἀπ' ὄλα, ποιητὴ!

Χρυσάνθη Ζιτσαία

Γράμμα εἰς τὴν Ἀδερφή

Μαρίνα...

ἂν πρόκειται νὰ μοῦ γράφεις,
μὴ μοῦ στείλεις ἀδερφή
ἐκεῖνα τὰ σιτηθισμένα γράμματα
γιὰ τὸ φαμί ποὺ λείπει, τὴ γόμνια
καὶ τὸ θάνατο, ποὺ τὸν τυλγεις
μαίψη κορδέλα στὸ θλιμμένο φάκελλο.
Στείλε μου διὸ λεμοναρθοὺς
ἀπὸ τὸν κήπο μας
καὶ τὴν ἀγάτη σοῦ ἀδερφή,
νὰ τ' ἀκουμπίσω δῶ ν' ἀνθίζουσιν
στὸ δειλινὸ μου παραθύρι.

Πᾶνος Παναγιωτούνης

Ὁ Ἀγῶνας μου

Μὲ τὸ σφιγρὸ τῆς θέλησης
καρφώνω τὸν ἥλιο
καταμεσίς στὸν οὐρανό,
νὰ σβῆσει ἢ νίχτα, νὰ φύγει.
Νὰ μὴ φοβοῦνται τὰ ὄρφανά.
Νὰ ζεσταίνονται πάντα
τὰ μικρὰ τοῖς χέρια
ποὺ ψάχνουσιν νὰ βροῦν στοργή.
Κάνω τὸ χῶμα νερό.
Εἶναι στεγνὸ τὸ στόμα τοῦ ἐργάτη!

Ἐπλώνω τὰ χέρια μου
νὰ βαστάξω τὰ κύματα
νὰ μὴ χτυποῦν τοὺς βράχους.
Κόβω τὰ σίννερα σὲ κομμάτια φαμί!
Πολλοὶ πεινοῦν!.. Γιατί:

Ἐἴπα τὰ φκιαχῶ, κι ἄλλα δχι.
Μά...προσπαθῶ.
Δὲν εἶναι ντροπὴ σὰ χάνεις·
μὰ σὰ δὲν πολεμᾷς.

Ἐιεροδικία

Ἦταν ὠραῖοι κι ἀκριβοὶ
 ὄσοι θερίστηκαν ἀπὸ τὸν ἴλιγγο τῆς ἑτεροδικίας.
 Χρόνια ὄνειρεύονταν τὸ μέλλον!
 τὴ λεφτεριά πὸν δὲν ἦρθε ἀκέρια.
 Κι ἄλλοι πετοῦσαν μὲ τὸ νοῦ ψηλά...
 ἄλλοι ἀγωνιζόταν μὲ καρδιά ὄω πά'.
 Τὰ χεῖλη τους πουλιὰ τῶν ροδανγῶν
 πὸν ὄρθριζαν τὸ φῶς τοῦ νέου κόσμου...
 Ἔχουν προνόμια οἱ ἀφέντες πὸν πατοῦν,
 μάρτυρες δίχως πλερωμὴ
 θάνατο δίχως λόγο.
 Χάρος πὸν σημαδεύει ἐθελότυφλα
 μ' ἓνα ποτήρι οὐῖσκι,
 στὴ μέθη τοῦ λογαριασμοῦ τῶν μονοπωλειούχων.
 Πικρὴ ἀλήθεια, σταυρωμένη, ὄρθή!
 σὲ πυραμίδες ἀπὸ κόκκαλα ἠρώων!..
 Ἄξιολύπητε λαέ...μὲ φουσκωμένα λόγια.
 Πολλὰ στὸν κόσμον ἔδωσες...
 καὶ τίποτα δὲν πῆρες.
 Τὸ μοιρολόϊ κι ἡ χαρὰ, κι ὁ χωρισμὸς κι ὁ ἔρως
 δὲν εἶν' μονάχα ποίηση τ' ἀστρὶ καὶ τὸ φεγγάρι.
 Εἶναι καὶ δίκιο, κι ὄργητα, τὸ πείσμα, ἢ κάθε δίψα.
 Μᾶς προδῶσαν ὑποτελεῖς...
 μᾶς γιόμισαν θυσίες...
 Ποιὸς θὰ τινάξει τὸ σκοτιὶ ἀπ' τὴ ραγιαδοσύνη;
 Χαῖρε ὦ χαῖρε «λεφτεριά» στὴ σκλάβια ρωμισσύνη.

Λάμπρος Μάλαμας -

Τοῦ χωριοῦ ἡ παγωνιά

Γένια ἀγιοβασιλιάτικα, πασχαλινὲς λαμπάδες
 τὰ κρύσταλλα κρουτσουνωτὰ κρέμοντ' ἀπὸ τοὺς βράχους.
 Κι ἀπὸ τὰ σπελολλίθαρα, πὸν ὁ πάγος σὲ μιὰ νύχτα
 κουνάρισε καὶ τράνωσε μὲ τοῦ νεροῦ τὶς στάλες.
 Μικρὲς μεγάλες γύρωθε τῆς παγωνιᾶς κολῶνες.
 δάσο ἀπὸ λεῦκες κι ἔλατα χωρὶς κλώνους καὶ φύλλα.

Τὰ χέρια χουχουλίζοντας ἀπὸ τὸ γρέκι βγάζει
 τὰ γόδια της γιὰ τὴ βοσκή, μικρὴ χωριατοπούλα·
 κι ἄλλοτες κάτου ἀπ' τὴν ποδιὰ νὰ ζεσταθοῦν τὰ χῶνει
 «Ἐἴ, τσίξ, σιούτα, κανούτα μου, μὴ μένετε ξωπίσω».
 Λέρνει βοριᾶς κατεβατὸς ἀπ' τοῦ βοωνοῦ τὰ πλάγια,
 πικρὸς ἀγέρας, παγερός, τὰ ζωντανά, τὴ φτώχεια!..

Σπῦρος Μουσελίμης

Η ΠΟΙΗΣΗ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΚΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

Κριτική Μελέτη του διαλεχτού μας ποιητή **ΗΛΙΑ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ**

Το να επιχειρήσει κανένας να προσδιορίσει το σύγχρονο ποιητικό πρόβλημα, στα πλαίσια μιάς μικρής μελέτης είναι το ίδιο σά να επιχειρήσει να διερευνήσει τους βυθούς του ωκεανού με κοινά ψαράδικα ματογυάλια. Δεν είναι, λοιπόν, στίς προθέσεις μας, κάτι παρόμοιο. Έκείνο που θέλουμε είναι να ρίξουμε μιά πολύ σύντομη, όμως, έρευνητική ματιά σ' αυτό, και να διατυπώσουμε λίγες πολύ γενικές απόψεις μας.

Και θα ήθελα πρώτα να ξαναθυμήσω το λόγο του Montaigne, πώς για να επιτελέσει κανένας στη ζωή μεγάλα έργα, δέ χρειάζεται να είναι μεγαλοφυΐα, ούτε να στέκεται πάνου από τους άλλους ανθρώπους. Φτάνει να είναι μαζί τους. Και σήμερα, που η πνευματική στάθμη του τόπου μας είναι πολύ χαμηλή, που η λογοτεχνία μας γενικά και η ποίησή μας ιδιαίτερα, στο μεγαλύτερο μέρος της, βρίσκεται σε πλήρη διάσταση με το πλατύ κοινό, και κάτι περισσότερο, σε πλήρη ανυποληψία, τουτος ο λόγος παίρνει ξεχωριστή βαρύτητα, γίνεται αποκαλυπτικός και μάς μαθαίνει πώς δεν είναι καθόλου τὰ μεγάλα ταλέντα, ούτε οί καλές προθέσεις που μάς λείπουν. Έκείνο που περισσότερο μάς λείπει και περισσότερο από κάθε άλλο τὸ έχουμε ανάγκη τούτη τὴν ὥρα είναι ἡ ἀληθινή πνευματική ζωή. Μ' ἄλλα λόγια τὸ κατάλληλο κλίμα, τὸ γόνιμο πνευματικὸ περιβάλλον, που θὰ ἐπιτρέψει ν' ἀναπτυχθοῦν και νὰ καρποφορήσουν τὰ μεγάλα ταλέντα. Καί χωρίς αὐτὸ τὸ κλίμα, χωρίς αὐτὴ τὴν εὐνοϊκή, περιρέουσα πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα, δὲν εἶναι δυνατό νὰ προσδοκήσουμε τὴν παραμικρὴ πνευματικὴν ἀνθιση.

Γιὰ τὴ δημιουργία αὐτῶν τῶν προϋποθέσεων, πρέπει νὰ δουλέψουν ὄλοι οἱ

Ἕλληνες λογοτέχνες. Ὅμως δὲν εἶναι ἀρκετὲς οἱ δυνάμεις τους. Χρειάζεται μιά γενικότερη καὶ καθολικότερη προσπάθεια που πρέπει ὑπεύθυνα ν' ἀνακαληφθεῖ ἀπ' ὄλες τὶς πνευματικὲς δυνάμεις τοῦ τόπου μας, καὶ μάλιστα ὅσο γίνεται συντομότερα. Γιατί σήμερα, που με τὴν παλιά τους ἔννοια τὰ σύνορα καταργοῦνται, που με τὴν ἔνταξή μας στὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα, οἱ συγκρίσεις θὰ γίνονται σὲ βάρος μας, ἀπὸ τὴ μιά στιγμή στὴν ἄλλη περισσότερο συντριπτικές, τοῦτο τὸ χρέος γίνεται περισσότερο ἐπιτακτικὸ καὶ ἐπείγον. Καὶ τοῦτο τὸ χρέος, ὅσο καὶ νὰ συνθέτει τὴν ἀυξημένη εὐθύνη τῶν σύγχρονων πολιτικῶν, ὡστότο δὲ βαραίνει λιγότερο στοὺς ὤμους τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων. Τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ποιητῶν τοῦ καιροῦ μας. Τῶν ποιητῶν που, καθὼς εἶπε ὁ Shelley, εἶναι ταυτόχρονα δημιουργοὶ καὶ δημιουργήματα τῆς ἐποχῆς τους. Καὶ θὰ ἤθελα, σὲ σημεῖο τοῦτο, νὰ σὰς θυμίσω τὸν κοινότυπο, εἶναι ἀλήθεια, ὅμως τόσο χρῆσιμο πάντα λόγο, πὼς οἱ ποιητὲς, τόσο καλύτερα ὑπερασπίζονται τὴν ὑπόθεσή τους, τὴν ὑπόθεση τῆς ποίησης, που εἶναι φυσικὰ ὑπόθεση ὄλου τοῦ λαοῦ, ὅσο περισσότερο συντελοῦν στὴ δημιουργία ἀληθινῆς πνευματικῆς ζωῆς, παναπεὶ εὐνοϊκοῦ κλίματος, που θὰ ἐπιτρέψει καὶ τὸ δικό τους ταλέντο νὰ καρποφορήσει, ἀλλὰ τὸ σημαντικότερο, ν' ἀναπτυχθοῦν καὶ τὰ νέα. Ὁ στόχος, λοιπόν, τῆς ποίησης σήμερα, βρίσκεται πολὺ ψηλότερα ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ.

Στίς μέρες μας, ὁ ποιητὴς—καὶ με τὸν ὄρο αὐτὸ ἔννοοῦμε τὸν κάθε ἀληθινὸ δημιουργὸ—πρέπει νὰ γίνεῖ ἕνας ἀθλητὴς, ἕνας ἀκαταπόνητος ἀγωνιστὴς που με κάθε του φράση, με κάθε του στίχο, με

κάθε του λέξη, να ξανακερδίζει τον επί-
ζηλο τίτλο του, να επιβεβαιώνει την επι-
βλητική παρουσία του, να δικαιώνει την
ύψηλή αποστολή του. Γιατί στις μέρες
μας, που η ζωή έγινε τόσο δύσκολη και
τόσο αντιφατική, που δεν υπάρχουν θεοί
να του παρασταθούν, ούτε δρόμοι ανοι-
χτοί για να τον οδηγήσουνε στη δόξα, ο
ποιητής πρέπει μονάχος του παλεύοντας,
ματώνοντας, αντικρύζοντας τὰ πράματα
κατά πρόσωπο, ν' ανακαλύψει τὴ βαθύ-
τερη οὐσία της, νὰ μᾶς ἀποκαλύψει ὁ-
λόκληρο τὸ μυστικὸ νόημά της. Πανα-
πεῖ, νὰ μᾶς δώσει πεντακάθαρη, με ἀν-
θεντική καλλιτεχνική δύναμη τὴν ἀλη-
θεια τοῦ σήμερα. Τοῦ σήμερα πού ἀ-
ναντίρητα ἀποτελεῖ μιὰν ἀπὸ τις μεγαλύ-
τερες καμπές τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας.

Πραγματικά, ποτὲ ἄλλοτε ὁ ἄνθρω-
πος δὲ βρέθηκε τόσο ἀνίσχυρος καὶ τό-
σο ἀνυπεράσπιστος μπροστὰ στὴν ὠ-
ραιότερη ἐλπίδα τοῦ πιὸ φωτεινοῦ κ' εὐ-
τυχισμένου αὔριο, καὶ ταυτόχρονα μπρο-
στὰ στὴ μεγαλύτερη καὶ φοβερότερη πού
γνώρισαν οἱ αἰῶνες ἀπειλή. Τὴν ἀπειλή
τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἐξαφάνισης τοῦ πλα-
νήτη μας.

Ὁ σημερινός, λοιπόν, ποιητής, δὲν
ἔχει περιθώρια ἐκλογῆς. Δὲ μπορεί νὰ
εἶναι, ὅπως ἄλλοτε, ὁ ἀμέριμος τραγου-
διστὴς ἱπποτικῶν κατορθωμάτων, ρωμαν-
τικῶν ἐρώτων ἢ βουκολικῶν εἰδυλλίων.
Ἐγινε ὁ ὑπεύθυνος ταγὸς τῆς ἐποχῆς
του, πού ἐπωμίσθηκε τὸ μέγα χρέος νὰ
καλύψει ὅλη τὴ σκοτεινὴ ἄβυσσο πού
χωρίζει τὸ μακρυνὸ χτὲς ἀπὸ τὸ ἀβέβαιο
σήμερα. Τὸ ἀβέβαιο σήμερα ἀπὸ τὸ φω-
τεινὸ καὶ ἐλπιδοφόρο αὔριο τῆς ζωῆς.

Ὁ ἀληθινὸς ποιητής, μπορεί ν' ἀνή-
κει πάντα σὲ μιὰ τάξη ἐκλεκτῆ καὶ προ-
νομιούχα· ὅμως στὶς μέρες μας θὰ παρα-
μείνει ὁ διαρκῶς ἀνικανοποίητος, ὁ ἀ-
διάλλαχτα ἀσυμφιλίωτος καὶ ὁ περισσό-
τερο βασανιζόμενος. Ἡ φήμη του καὶ ἡ
δόξα του κερδίζονται μονάχα με στερή-
σεις, με δάκρυα καὶ αἷμα. Καὶ δὲ νομίζω
πὺς ὑπάρχουν πολλοὶ δίπλα μας πρόθυ-
μοι κι ἱκανοὶ νὰ καταβάλλουν ἓνα τόσο
βαρὺ τίμημα γιὰ νὰ τις κερδίσουν.

Ἔτσι, κάθε φορά πού γυρίζω στὴν

ποίησι καὶ ἀναλογίζομαι τὴν ἀσθήκωτη
εὐθύνη τῶν ποιητῶν νὰ διασώσουν τὴν
ἐποχὴ τους, νὰ τὴν παραδώσουν στὴν
αἰωνιότητα, ξαναζῶ σὲ ὅλο τὸ ἀπύθμενο
βάθος τῆς ἀσύλληπτης δραματικότητάς
τους τὴν καταδικασμένη προσπάθεια τοῦ
Σίσυφου καὶ τὸ ἀνείπωτο μαρτύριο τοῦ
Προμηθέα. Γιατί ὁ ποιητὴς ξέρει, πὺς δὲ
μπορεῖ νὰ ἐπιζήσει σὰν πνευματικὸς δη-
μιουργὸς παρὰ μονάχα, ὅσο θὰ ὑπάρ-
χουν ἐλεύθεροι ἄνθρωποι, πρόθυμοι παῖ
ἱκανοὶ νὰ σκύψουν με ἀγάπη καὶ κατα-
νόηση πάνου ἀπὸ τὸ ἔργο του καὶ νὰ ὠ-
φεληθοῦν ἀπ' αὐτό. Κατὰ συνέπεια ξέρει
πὺς πρέπει πρῶτα νὰ λυτρωθεῖ αὐτὸς ὁ
ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν ἀμάθεια, τὴν ἔνδεια
καὶ τὸ φόβο. Ἡ φαντασία του ἀπορίπτει
ὀλότελα τὴν ἀνεργία καὶ τὴν πείνα, πού
κηλιδώνουν τὴν κοινωνικὴ μας ζωὴ καὶ
ἀμαυρώνουν τις περίλαμπρες ἐπιτευξεις
τῶν καιρῶν μας. Ἡ ἀδικία, ὄχι μονάχα
τοῦ εἶναι ἀπαράδεκτη ἀλλὰ κυριολεκτικὰ
τὸν συγκλονίζει. Γιατί ξέρει, πὺς ἡ ὑ-
παρξὴ τῆς περισσότερο προσβάλλει αὐ-
τὸν καὶ ὅσους ἐλεύθερα στοχάζονται ὅ-
πως αὐτὸς καὶ κατὰ συνέπεια εἶναι περισ-
σότερο ὑπεύθυνοι γιὰ τὴ σύνθεση τῆς
κοινωνικῆς μας ζωῆς—παρὰ τοὺς ἀνίδε-
ους, τοὺς ἀγράμματους καὶ τοὺς ἀναγκε-
μένους. Καὶ ἀκόμα, τί τραγικὴ εἰρωνεία
γι' αὐτόν! Σήμερα πού οἱ ἀστροναῦτες
διασχίζουν περήφανοι τοὺς οὐρανοὺς, ὁ
ποιητὴς διαπίστωσε πὺς ἡ θέση του πε-
ρισσότερο ἀπὸ ἄλλοτε εἶναι ἐδῶ, πάνου
στὴ γῆ καὶ πὺς δὲν τοῦ χρειάζονται φτε-
ρά, παρὰ μονάχα δυὸ πόδια γιὰ νὰ βα-
δίζει δίπλα στοὺς κουρασμένους ἀνθρώ-
πους τῆς γῆς καὶ ἀκόμα μιὰ γενναία καρ-
διὰ νὰ μπορεῖ νὰ τοὺς ὑπερασπίζεται. Ἐ-
μαθε πὺς ἡ θέση του δὲν εἶναι ἄλλοῦ,
παρὰ μονάχα δίπλα στοὺς ἀποσυνάγω-
γους τῆς ζωῆς: Μ' ἄλλα λόγια: Ἐκεῖ
πού καταδυναστεύεται ἓνας ἀδύνατος, ἐ-
κεῖ πού βασανίζεται ἓνας ἀθῶος, ἐκεῖ εἶ-
ναι πάντα ἡ θέση του. Γιατί μονάχα ἐ-
κεῖ θὰ μπορέσει νὰ γνωρίσει ὅλη τὴν τρα-
γικότητα τούτης τῆς ὥρας πού ζοῦμε, νὰ
τὴ νιώσει βαθιά, γιὰ νὰ μπορέσει ὕστερα
νὰ τὴ ζωντανέψει μέσα στὸ ἔργο με κα-
θαρότητα καὶ ἐνέργεια. Παναπεῖ, ν' ἀπο-

καλύψει σ' ἐμᾶς και νά παραδώσει στις ἐπερχόμενες γενεές ζωντανή και ἀκατάλυτη τήν ἀλήθεια τοῦ σήμερα.

Τό δράμα, λοιπόν, τοῦ ποιητῆ και τό μεγαλεῖο του, βρίσκεται στήν ἴδια τήν εὐαισθησία του, και καθορίζεται ἀπό τή δύναμη τῆς αἰσθαντικότητάς του και ἀπό τό μέγεθος τῆς ἀγάπης του για τό συν-άνθρωπό του. Τό ὅτι ἡ σύγχρονη ἀνθρωπότητα είναι καταδικασμένη νά ζεῖ σέ ἐπίπεδα πολύ χαμηλότερα, ἀπό τά ἐπίπεδα πού είναι ἡ ἴδια σέ θέση νά ζήσει μπορεί οἱ πολλοί νά τό βρίσκουν φυσικό ἢ νά τό παραδέχονται σάν κακό ἀναγκαῖο, ὅμως, για κανένα ποιητῆ δέ θά γίνει ποτέ ἀνεχτό. Γι' αὐτόν ἡ ἀγάπη μόνη, είναι και θά παραμείνει στοῖς αἰῶνες ἡ πρώτη πηγή και ὁ τελικός θρίαμβος τῆς ζωῆς. Και ἡ ἀγάπη μονάχα ὅταν ὑπάρχουν ἐλεύθεροι ἀνθρωποι και μονάχα ὅταν ὑπάρχει εἰρήνη και μονάχα ὅπου ἐπικρατεῖ δικαιοσύνη μπορεί νά βλαστήσει.

Φυσικά, δέν είναι δυνατό, σ' ἐποχές σάν τή δική μας, μέ κοσμογονικές ἀνατροπές και συγκλονιστικές ἀνακατατάξεις, πού ἡ σύγκριση είναι μεγάλη και τά πάθη ἔντονα, νά κρίνει κανένας τά πνευματικά μας ζητήματα μέ ἀντικειμενικότητα. Παναεῖ μέ ἐπίγνωση, στοχασμό και ψυχραιμία. Πάντως, προσωπικά πιστεύω, πώς τοῦ κακοῦ θά σπαταλοῦμε δυνάμεις πολύτιμες κι ἐλάχιστα θά συντελοῦμε στήν αἰσθητική καλλιέργεια τοῦ λαοῦ μας. Ὅσο δέν τοῦ ἐξασφαλίζουμε τις ἀναγκαῖες προϋποθέσεις για ἕνα ἀνεκτό ἐπίπεδο ζωῆς. Και τοῦτο, γιατί ὁ ἀνθρώπος πρῶτα θά πρέπει νά ἱκανοποιήσει τις «κατώτερες» ἰλικές ἀνάγκες του και ὕστερα νά ἐνδιαφερθεῖ για τις ἄλλες, τις «ἀνώτερες». Πρῶτα θά πρέπει νά ἔχει σπιτί, και ὕστερα θά φροντίσει ν' ἀγοράσει ἕνα πίνακα νά κρεμάσει στόν τοῖχο του, ἢ ἕνα βιβλίο για τή βιβλιοθήκη του.

Ἔτσι ἡ ποίηση, παρά τοῖς τεχνητοῖς θορύβους και τοῖς ἀδικαιολόγητους σποραδικούς κομπασμούς, παρά τις βραβεῖσεις φίλων ἀπό διάφορες ὁμάδες, κατά τή γνώμη μας περνάει κρίση θανάσιμη και ὁ ποιητῆς βρίσκεται σέ πολύ δύσκο-

λη θέση. Δέν ἔχει ἀγοραστῆς για τά βιβλία του, ἔτσι πού νά μπορέσει νά ζήσει μέ ἀξιοπρέπεια ἀπό τή δουλειά του και νά δημιουργήσει τό ἔργο του ἐλεύθερος και ἀπερίσπαστος. Ἐγινε ἕνας ἀνυπόληπτος ἐρασιτέχνης τῆς δουλειᾶς του, πού είναι ὡστόσο ἡ εὐγενέστερη πού δόθηκε ποτέ στόν ἀνθρώπο ἀποστολή. Για τό λόγο τοῦτο τά ἀληθινά ταλέντα μαραινόνται, οἱ συναλλαγές ὀργιάζουν και οἱ μεμονωμένες προσπάθειες δέν καρποφοροῦν. Ὁ ἀληθινός ποιητῆς δέ μπορεί ν' ἀναπτυχθεῖ φυσιολογικά. Γιατί καθώς μᾶς μαθαίνει ἡ ἱστορία, μονάχα σέ χώρες και σέ ἐποχές μέ ὑψηλό βιωτικό ἐπίπεδο φανερόνται τά μεγάλα ταλέντα και ἐμφανίζονται οἱ χρυσοί αἰῶνες τῆς Τέχνης: Ἀρχαία Ἑλλάδα, Ἀναγέννηση, 18ος αἰῶνας κλπ. Ἀντίθετα, σ' ἐποχές οἰκονομικοῦ μαρasmus ἢ κοινωνικῶν προβληματισμῶν και ἀναστατώσεων, πού ἡ ἀλήθεια γίνεται δυσκολοδιάκριτη και ἐπικίνδυνη, ὁ δημιουργός ἀγνοώντας τις ἐπιταγές τῶν καιρῶν ἀπομακρύνεται ἀπό τοῖς ἄλλοις ἀνθρώπους, γίνεται προληπτικός και μιστικόπαθος και ζητάει νά βρεῖ τή σωτηρία του στις χίμαιρες τῶν παραλογισμῶν του. Ἔτσι φτάνουμε στόν ἐρμητισμό, στήν ἀκαταληψία, στόν ἀτομικισμό, στό παραλήρημα. Στις ἐποχές αὐτές τό πλατύτερο κοινό, παραμένοντας πτωχό και ἀκατατόπιστο, είναι πολύ φυσικό νά ἱκανοποιεῖται μέ ὑποκροῖόντα τῆς πού χαμηλῆς ποιότητας. Μ' ἄλλα λόγια, νά συγκινεῖται πολύ περισσότερο ἀκούγοντας ἕνα τραγούδι «ρεμπέτικο» πού ἀκροῦνται στα κατώτερα, πρωτόγονα ἐνστικτα, παρά διαβάζοντας ἕνα ποίημα τοῦ Σολωμοῦ ἢ τοῦ Κάλβου, πού προαπαιτοῦν κάποια μόρφωση, κάποιαν ἀσκηση, κάποιαν αἰσθητική καλλιέργεια και ἀκόμα μιά κάποια προσπάθεια για νά κατανοηθοῦν.

Ὅμως, πέρ' ἀπ' αὐτά, δέν είναι λιγότερο ὑπεύθυνη για τή χαμηλή στάθμη τῆς σύγχρονης ποίησης ἡ φοβερῆ γλωσσική ἀναρχία, πού χρόνια τώρα ἐπικρατεῖ στόν τόπο μας. Σέ καμμιά χώρα τοῦ κόσμου, ὅσο ξέρουμε, δέ θά συναντήσουμε κάτι παρόμοιο. Δηλαδή λαό, μέ

ιστορία τριών χιλιάδων χρόνων, χωρίς σύγχρονη διαμορφωμένη γλώσσα. Και μᾶς είναι ανεξήγητος ὁ ἐφησυχασμὸς τῶν πνευματικῶν μας ἀνθρώπων, ὅταν κανένας τους, νομίζουμε, δὲν ἀγνοεῖ, πῶς ἡ ἔλλειψη τῆς γλώσσας εἶναι ἡ βασικὴ αἰτία, πού κρατᾶει τὸ λαὸ μας σὲ καθυστέρηση καὶ δὲν τοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὰ ἔργα τῆς τέχνης, τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Φυσικά, δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐκταθοῦμε στὸ σημεῖο τοῦτο ὅσο θὰ θέλαμε, χωρὶς νὰ ξεμακρύνουμε ἀπὸ τὸ θέμα μας. Ὅμως, δὲ μπορούμε, νομίζω, νὰ μιλάμε γιὰ ἀνθιση τῆς ποίησης, δὲ μπορούμε νὰ μιλάμε κἂν γιὰ ποίηση, ὅταν στὴν ἐκπαίδευσή μας ἐπικρατεῖ αὐτὴ ἡ φοβερὴ σύγχυση μὲ τὴν ἀκατανόητη πολυγλωσσία πού ὑπάρχει. Καὶ εἶναι περίεργο πῶς οἱ σοφοὶ καθηγητὲς τῶν φιλοσοφικῶν σχολῶν καὶ στὰ δύο μας Πανεπιστήμια, στὴ συντριπτικὴ πλειοψηφία τους, ἀντιδρῶν στὴν ἐπιχειρούμενη μεταρρύθμιση καὶ θέλουν νὰ μᾶς κρατοῦν ἀλυσσοδεμένους στὴν ἐποχὴ τοῦ λογιωτατισμοῦ, ὅταν ξέρουν ὅτι τ' ἀρχαῖα κείμενα πού διδάσκουν ἦταν ἀλήθεια, φῶς καὶ ζωὴ, πού μονάχα μὲ ἀντίστοιχα μέσα μποροῦν νὰ κατακτηθοῦν καὶ ὄχι μὲ τὴ νέκρα, τὸ σκοτάδι καὶ τὴν ψευτιά. Κατὰ συνέπεια, ἀναρωτιέται ὁ καθένας μας, πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ ὠφεληθοῦμε τὸ παραμικρὸ ἀπὸ τὴν ἀρχαία λογοτεχνία, ὅταν καταφρονοῦμε τὴ σύγχρονη, ὅταν περιφρονοῦμε τὴ ζωντανή μας γλώσσα, τὰ λαϊκά μας ἤθη καὶ ἔθιμα, πού ἀνακρατοῦν τὶς ρίγες τους ἀπὸ

τὰ πανάρχαια ἐκεῖνα χρόνια καὶ πού λαμποκοποῦν ἀπὸ ζωντάνια καὶ ὁμορφιά; Τὸν ἀνυπέρβλητο τραγικὸ ποιητὴ, ἔχουμε τὴ γνώμη, ὁ πολὺς κόσμος δὲ μπορεῖ νὰ τὸν γνωρίσει παρὰ μονάχα ζωντανεμένο σὲ καλὲς μεταφράσεις, στὸ θέατρο ἢ σὲ διαλέξεις καὶ ὄχι κακοποιημένο, τὶς πιὸ πολλές φορές, ἀπὸ ἱκανοὺς κατὰ τὰ ἄλλα καθηγητὲς, μὰ πού στὴν ἔδρα τους δὲν τὸν βλέπουν παρὰ μονάχα σὰ συνταχτικὸ ἢ σὰ γραμματικὸ ὕλικό.

Ἔτσι, ἂν γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς, στὴν περιοχὴ τῆς δημιουργικῆς λογοτεχνίας καὶ ἰδιαίτερα τῆς ποίησης μεσουρανεῖ ὁ παραλογισμὸς, ἡ προχειρότητα καὶ ἡ ἀσάφεια, δὲν εἶναι μικρότερη ἢ σύγχυση, οὔτε ψηλότερη ἢ στάθμη πού ἐπικρατεῖ στὸ χῶρο τῆς κριτικῆς. Ἀναντίρητα λείπουν οἱ ἄξιοι τοῦ ὀνόματος πνευματικοὶ ἄνθρωποι μὲ τὴ δυνατὴ φαντασία καὶ τὸ λαγαρὸ νοῦ, πού θ' ἀνακαλύψουν καὶ θὰ ἐπισημάνουν τὰ γνήσια ἔργα, πού θὰ διαλύσουν τὶς ὅποιες συγχύσεις καὶ θὰ βοηθήσουν στὴν ἀποκάθαρση τοῦ πνευματικοῦ μας χώρου ἀπὸ τὰ νόθα στοιχεῖα. Οἱ περισσότεροὶ σημειωματογράφοι τῶν περιοδικῶν καὶ τῶν ἐφημερίδων δὲν ἐνδιαφέρονται γιὰ τίποτα ἄλλο, παρὰ μονάχα, πῶς θὰ ἀνεχθοῦν, πῶς θὰ ὑποβαστάσουν ἢ πῶς θὰ προβάλουν τὸ ἔργο μιᾶς μικρῆς ὀμάδας πού συναπαρτίζει τὴν ἀκολουθία τους ἢ τὴν «κλίκια» τους. Ὅμως γιὰ αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ μιλήσουμε μ' ἓνα δεύτερο σημειώμά μας.

Ἡλ. Σιμόπουλος

ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΙΘΩ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

Στην Ελλάδα πεθαίνουν 3.300 μητέρες κάθε χρόνο από τοκετό. Οι 2.600 θάνατοι επίτοκων γυναικών συμβαίνουν στην υπαιθρο χώρα.

Από τις έγγυες γυναίκες, 40% γεννούν χωρίς μαμές. Στην Ηπειρο 70%.

Η βρεφική θνησιμότητα στην Ελλάδα φτάνει κάθε χρόνο στα 40%.

6.000 βρέφη στην πατρίδα μας πεθαίνουν κάθε χρόνο.

Οι πολλές, οι άφθονες κι άναξιοποίητες πλουτοπαραγωγικές πηγές του τόπου μας εξασφαλίζουν τόση επάρκεια αγαθών που διατρέφονται 20 εκατομμύρια πληθυσμού Ελλήνων μέσα στο γεωγραφικό μας χώρο, κι όχι 8.000.000 που είμαστε μονάχα.

(Στοιχεία από προπολεμική στατιστική έρευνα ειδικού επιστήμονα Νέβρου)

Σε 880.000 περίπου ανέρχεται ο αριθμός των μεταναστών που εγκατέλειψαν τα τελευταία χρόνια τον τόπο τους να βρουν δουλειά να ζήσουν ανθρωπινά, ν' αλλάξουνε τη μοίρα τους. Έργατικό δυναμικό, άλκιμης νιότης υλικό.

«Έθνικό έγκλημα» αποκαλούσε ο αείμνηστος Κώστας Αμαντος τη μετανάστευση.

ΤΡΟΜΑΧΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

3 δισεκατομμύρια ο κόσμος του πλανήτη μας.

1 1)2 δισεκατομμύριο πεινάει.

1 1)2 " σιτεύεται.

38 εκατομμύρια άνθρωποι είναι πρόσφυγες.

1 Παλαγάλος κληρονόμος :

20 χιλιάδες δολάρια.

15 εκατομμύρια άνθρωποι βρίσκονται 'Ανάπηροι.

4 χιλιάδες άτομα ακολουθήσαν την κηδεία ενός σκύλου στις Ην. Πολιτείες.

400 εκατομμύρια παιδιά πεινούν σ' όλο τον κόσμο.

1 'Αμερικανός αφήνει :

30 εκατομμύρια δολάρια

για το μνημείο του αλόγου του.

ΟΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΕΙΡΗΝΗ

Οι εξοπλισμοί στοιχίζουν στην ανθρωπότητα 120 δισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο. Στις ένοπλες δυνάμεις όλων των χωρών του κόσμου ύπηρετούν άνω από 20 εκατομμύρια άτομα. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του γνωστού 'Αμερικανού επιστήμονα Λ. Πάουλιγκ, τα αποθέματα των πυρηνικών δπλων σέ όλο τον κόσμο, ισοδυναμούν με 320.000 μεγατόννους τροτύλης. Καί τó 1/10 άπ' αυτά, είναι άρκετό για να εξολοθρεύσει 720 εκατομμύρια ανθρώπους. Τó κόστος ενός νέου μοντέλου βομβαρδιστικού αεροπλάνου ισοδυναμεί με τις ετήσιες άποδοχές 250.000 δασκάλων. Με τó ποσό αυτό μπορούμε, επίσης, να αγοράσουμε 50.000 τρακτέρ, ή 5.000 κομπάιν. Με τά χρήματα που ξοδεύονται για τήν κατασκευή ενός νέου τύπου υπερηχητικού καταδιωκτικού μπορούμε να κατασκευάσουμε κατοικίες για περισσότερα από 3 εκατομμύρια άτομα. Ένα σίγχρονο άτομικό ύποβρύχιο στοιχίζει όσο 50 νοσοκομεία.

Νά, γιατί 1 1/2 δισεκατομμύριο του πληθυσμού της γής πεινάει... Καί να γιατί πρέπει οι πολεμοκάπηλοι να περιοριστούν και να εκλείψει ο φόβος κι ή άπειλή νέου πολέμου, συνειδητοποιώντας όλοι οι άνθρωποι της έποχής μας τήν ειρήνη.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Γ. ΝΑΣΟΥΛΗΣ: «Σκόπελος» (Ἡ ἀρχαία Πελάγηθος)

Ὁ Ἰγκέλαδος ποῦ κατάστρεψε πρόσφατα καὶ τ' ὄμορφο νησί τῶν Σποράδων τῆ Σκόπελο, μᾶς συγκίνησε τόσο ποῦ μᾶς ἔφερε παλι μπροστά σ' ἓνα βιβλίο ἱστορικής μονογραφίας τοῦ νησιοῦ, γραμμένο πρὶν ἀπὸ χρόνια ἀπὸ τὸν πρῶην ἐκπαιδευτικό, συγγραφέα κ. Δημο Νασούλη. Τὰ καλὰ ἔργα δὲ χάνουν ποτὲ τὴν ἀξία τους. Τὰ μοναδικὰ σχεδὸν ἱστοριοδιφικὰ γιὰ ἓναν τόπο, παραμένουν καθρέφτες μιᾶς παλιᾶς ζωῆς, μνημεῖα διδασχῆς. Ἐνα τέτιο εἶναι καὶ τὸ βιβλίο τοῦ Δ. Ν. γιὰ δσοὺς θέλουν νὰ γνωρίσουν τὴ Σκοπελίτικη φυσιογνωμία, νὰ κάνουν ἓναν περίπατο στὸν εὐφορο καὶ καταπρασινὸ τόπο τῆς, καὶ στὰ μαγευτικὰ νταντελωτὰ τῆς περίγυαλα. Γιαυτό, πάντα εἶναι καλὸ κι ὠφέλιμο, γιὰ ὁ, τι μένει στὴν ἱστορία ἑνὸς τόπου νὰ ζωντανεύεται συχνὰ στὴ μνήμη μας. Αὐτὲς οἱ ἀράδες ποῦ γράφοντ' ἐδῶ, εἶναι καὶ σὰ μικρὴ τιμὴ γιὰ τὴ Σκόπελο καὶ τὸν ἡπειρώτη συγγραφέα τῆς, ποῦ τὴν ἔζησε ὡς Δάσκαλος σὰ δευτέρη πατρίδα του, τὴν περιέγραψε θαυμάσια, καὶ τὴν πρόβαλε σὰ διαμάντι στὴ γενικὴ ἱστορία τῆς χώρας μας. Ὁ Δ. Νασούλης εἶναι ἓνας σεμνὸς κι ἀθόρυβος ἐργατῆς τῶν Γραμμάτων μας, μιὰ μεγάλη καρδιά, καὶ μιὰ ἀκέρια συνείδηση τῆς ἐποχῆς μας. Στὸ βιβλίο του αὐτὸ μᾶς δίνει τὴν ἰδιάζουσα ἀγωνιστικὴ κι ἐξελιχτικὴ πορεία τῆς ἀρχαίας ζωῆς τοῦ νησιοῦ ἀνάμεσα στὸ σύνολο τοῦ ἔθνους. Τὶς καταχτήσεις ἀπὸ διάφορους ξένους πειρατικούς ἐπιδρομείς, καὶ τὰ ξεσηκώματα τοῦ λαοῦ μὲ τὴ δράση τῶν ἡρώων, γιὰ τὴ λευτεριά. Περιγράφει ἀκόμα μὲ πολῦτιμα στοιχεία τὰ προχριστιανικὰ χρόνια στὴ Σκόπελο, μὲ τὴ λατρεία τῶν ἀρχαίων θεῶν. Ἐιδικώτερα τὸ Διόνυσο, ποῦ τὸν εἶχαν οἱ κάτοικοι τρανὸ, σάν οἱ ἄλλοι τὸ Δία στὸν Ὀλυμπο. Κι αὐτὸ ἐπειδὴ καλλιεργοῦσαν τ' ἀμπέλια (κι ὡς τὰ σήμερ' ἀκόμα καλλιεργοῦν), κι εἶχαν τὸ Διόνυσο σὰ θεὸ τοῦ Βάκχου, τῆς εὐτυχίας, τοῦ γλεντιοῦ.

Πολλὲς φωτογραφίες κοσμοῦν τὸ βιβλίο ἀπὸ τὰ ἔξοχα τοπία, ἀγάλματα κι ἀρχαιολατρικὰ ξίφη, νομίσματα κι ἐκκλησιές. Ὅλο τὸ ἔργο εἶναι γραμμένο μὲ μιὰ στρωτὴ καὶ πολὺ γλαφυρὴ δημοτικὴ γλῶσσα. Περιμένουμε νὰ μᾶς δώσει κι ἄλλα βιβλία ὁ ἀγαπητὸς συγγραφέας δταν οἱ βιοποριστικοὶ περισπασμοὶ τὸν ἀνασάνουν.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΟΥΤΣΙΝΟΥ-ΞΑΝΘΙΑ: «Τὰ πλοκάμια τῆς ὀργῆς»

Ἡ δημιουργικὴ φαντασία ποῦ ἐφευρίσκει μύθους, καὶ πλάθει κόσμους μὲ τὴ γνησιότητα

τῆς προσωπικῆς ἐκφρασης, εἶναι σπάνια χαρίσματα, ποῦ κάνουν τὰ δυνατὰ καὶ μεγάλα ἔργα τῆς λογοτεχνίας. Τὰ συναισθηματικὰ ἐλατήρια τοῦ συγγραφέα, ἀν δὲ βρεῖ ἓνα δικὸ του τρόπο φρέσκο καὶ πρωτότυπο, δὲν ἀρκοῦν γιὰ νὰ ἐξωτερικέψει τὸ ὑλικὸ του, ποῦ νὰ σταθεῖ καὶ ν' ἀντέξει στὸ χρόνο μ' ἀνάλογη ἀξία. Νὰ κριθεῖ σάν ἔργο τέχνης καὶ νὰ πάρει τὴ θέση του στὴν ἱστορία τῆς. Πάντως, οἱ συναισθηματικὲς κεραίες ἑνὸς συγγραφέα εἶναι τόσο εὐπαθεῖς πολλὰς φορὲς ποῦ δὲ συγκρατιοῦνται, κι ὡς μὴ καταφέρνουν ἐπίδοση δυνατῆς τέχνης. Ὡς-τόσο δεινὸν μιὰ παρουσία, δείχνουν μιὰ ξέχωρη ἀνθρωπιά, καὶ κάθε τυπωμένο τους μήνυμα, ἔστω καὶ δίχως μορφοποίηση, εἶναι μιὰ πράξη ποῦ τιμᾶει τὴ ζωὴ.

Ὁ συγγραφέας μὲ τὸν παραπάνω τίτλο τοῦ βιβλίου του, γράφει μ' ἀνάλογη εὐχέρεια. Χωρὶς προβληματισμοὺς κι ἐπίπονες ἀναζητήσεις καμμιάς μορφῆς στὴν τέχνη. Αἴτιο ποῦ τὸν ὠθεῖ στὸ γράψιμό του εἶναι μᾶλλον ἡ κατάντια τ' ἀνθρώπου τοῦ ψεύτικου, τῆς ἐπιτηδευμένης, ἢ τῆς χαμένης ζωῆς. Βλέπει ἀπὸ δικὴ του σκοπιά. Ἴσως δὲν ἐγγυᾶται σίγουρα τὴ λύτρωση. Πασκίζει νὰ φιλοσοφήσει τὴν οὐσία τῆς ὑπαρξιακῆς μας ὑπόστασης, καὶ κατὰ ἓνα μέρος τὸ πετυχαίνει. Ἀνακαλεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴν τάξη καὶ στὴ θέση τοῦ ἠθικοῦ κι εἰρηνικοῦ προορισμοῦ του. Τὸν ἀπογυμνώνει μὲ εἰλικρίνεια καὶ μιὰ κάποια κουραστικὴ ἐνδοστροφή τῶν ἡρώων του. Ἀλλὰ τὴν ἐπιδίωξή του αὐτὴ, δὲν τὴ στηρίζει σὲ ἰδεολογικὴ βάση. Ζεῖ καὶ κινεῖ τοὺς ἡρώες του σ' ἓναν κόσμον ἠθικὰ ἀποσυνθεμένο. Θὰ μπορούσε γιαντὸ νὰ δικαιωθεῖ ὁ σκοπὸς του ἀνσυμβιβάζονταν μ' ἀλαφρὸ τρόπο νὰ τὸ ἀντιπαρέλθει ἡ αἰσθητικὴ ἀπαίτηση τῆς τέχνης. Ὁ κ. Ξανθίας πονάει γιὰ τὸν ἀδικο θάνατο, ποῦ συνοδεύεται σὺνηθα ἀπ' τὶς ἀνθρώπινες ὑποκρισίες καὶ κολακίες, ἀφοῦ ὁ θάνατος προκαλεῖται πρῶτα τραγικὰ ἀπὸ τοὺς ἰδίους. «Τὰ πλοκάμια τῆς ὀργῆς» του, τὰ τοποθετεῖ σ' ἓνα γενικώτερο κλίμα, ποῦ τὸ θεωρεῖ ψυχροπολεμικὸ, ὀλέθριο. Ἐτσι, ἐκπέμπει ἓνα συναδερφικὸ κάλεσμα. Συνακόλουθα μετατρέπεται σ' ἓνα κήρυγμα ἠθικῆς. Ὅμως, ὅσο συμπαθητικὸς εἶναι ὁ ἀυθορμητισμὸς, ἄλλο τόσο χρειάζονται κι οἱ παρατηρήσεις γιὰ νὰ ξεπερνοῦνται οἱ ἀδυναμίες. Τὸ ἴδιο εἶναι ἀναγκαῖος κι ὁ δρόμος τοῦ σωστοῦ ἰδεολογικοῦ προσανατολισμοῦ. Ὁ Α. Ξ. κατασταλάζει τὴν πίκρα τῆς γενιάς του. Ἴσως, μὲ τὴ συνεχὴ ἐξάσκηση, ν' ἀποχτήσῃ μορφικὴ ὑπόσταση στὴν πεζογραφία. Ἡ ἀφηγηματικὸ στοιχεῖο δὲν πρέπει νὰ παραφορτώνεται. Ἡ γλῶσσα θέλει μέτρο κι ὄμορφιά. Ὁ λογοτέχνης νὰ μὴ βγάζει τὸ συμπέρασμα ὁ ἴδιος, ἀλλὰ ν' ἀφήνει τὸν ἀναγνώστη νὰ τ' ἀποφθεγματίζει μόνος του. Ὅπου μιλοῦν οἱ ἡρώες, σημειώνει ἀνάλογη ἐπιτυχία. Χρησιμο-

ποιεί τολμηρή γλώσσα, κι οι φωνές του γίνονται άμεσες διαμαρτυρίες. Άσφυκτική καταντάει ή όποια ρητορία. Πολλές λέξεις χοντροπλάσμενες κού τοίς λείπει ή προφορική εύηχια. Οί ήρωές του, δημοσιογράφοι, συγγραφείς, έπιστήμονες, ξεχειλίζουν από άνήσυχο πόνο, στιγματίζουν τόν ξεπεσμό και την άναντρία. Κινούνται σέ εύρύτερους χώρους μέ άνθρακιστικό ύπόστρωμα και πολιτιστική δράση. Ό ίδιος θέλει νά δώσει τόν έαυτό του πιότερο στόν ήρωα Άντύπα. Κι ένα Διογένη τόν κλάθει συμβολικά μέ κλάτυ άγωνιστικό άγκύλισμα.

Γενικά τό πεζογράφημά του είναι μία καθατή όμολογία. Άν στό τέλος του πέφτει σέ αντίθεση μέ τά νέα πολιτικά ρεύματα, συνιστούμενη της όμολογίας του είναι, ή έξυγιαντική άνυτομία τών σάκιων ήθών μιάς ξεπεσμένης κοινότητας.

ΔΗΪΔΑΜΕΙΑΣ Π. ΣΤΑΤΗΡΑ: «Τό Άγνωστο Μονοπάτι»

Άπ' τήν Άθήνα μάς ήρθε τό από 188 σελίδες μυθιστόρημα της γνωστής από ένα καλλιό πρωτόλιό γιαννιωτοπούλας δίδας Δ. Στατηρά μέ έξάφυλλο φιλοτεχνημένο από τήν ίδιου.

Ή συντοκίτιζου συγγραφείας, έχει μία φλόγα αισθημάτων, γιά τήν μικρή ζωή, γιά τή σκληραδα τού κοινωνικού της περίγυρου. Άπό τόν τίτλο τού βιβλίου της ύπογραμμίζει ψυχικά τήν έγκατάλειψη τού νέου άνθρώπου, από τόν όμοιο του. Τήν άγωνία τών νιών κού βολοδέρνονται νά ξεπεράσουν τά περίπλοκα στενορμία μιάς άγνωστης άνασφάλιστης ζωής. Στρατα τά έκφραστικά της μέσα, παρά τό άβασανιστο μιάς έπιμελέστερης έκπεργασίας. Μάς δίνει καθαρές εικόνες, ψυχολογημένες καταστασεις, και καλές λυρικές περιγραφές. Κεντρικός πυρήνας τού πεζογραφήματος της είναι ό έρωτας ό έφηβικός, ό ταλαντευόμενος. Έρωτας ό άπιστος. Κι ό μύθος είναι μία έμπλοκη, μία άφελής έκμηστέρωση τού ξεκλιανευτή «μικρού Θεού» κού δεσπόζει στό νόημα της ζωής.

Τη γυναίκεια άνισοροκία, τήν άπιστία τών άντρών ύποδηλώνει, και κάπου κάπου μέ άμη κι ειλικρινή έξομολόγηση. Κεντρίζει μ' άνυλογη είρωνεία κι έναν άφορισμό, τούς κίβδηλους χαρακτήρες. Ή περιπέτειο της κεντρικής ήρωίδας σέ πρώτο πρόσωπο είναι συγκινητικά δραματική. Κάποια άγνή άγάπη κού παραμένει άδικαιώτη. Μιά κάλη άνάμεσα στήν τιμιότητα και στήν κλάνη. Παρακαίει σέ όνειρα. Ένας κρυφός κημός άγάπης, κού συνθλιβεται στήν ψυχρή κι άρνητική πραγματικότητα. Τό άγχος της μοναξιάς. Μιά συνεχή προσπάθεια γιά λύτρωση. Έχει ψυχολογικές παρατηρήσεις. Ό άγώνος της νιότης γιά τήν έκλεχτική συγγένεια. Οί καλινδρομήσεις πάνω στήν άμφιβολία και τ' άγνωστο. Σταχυολογεί στό είδος της άλήθειες. Ή δράση ξετυλίγεται στα κλάισια μιάς άσυμβίβαστης μά άναγκαίας γιά τόν έπιού-

σιο δουλειάς της ήρωίδας. Ξεχωρίζουμε ένα λεπτό σαρκασμό γιά τό έναγώνια στάδια, στή φτώχεια και τήν έγκατάλειψη.

Συμπλέγματα μειονεχτικότητας βασανίζουν τήν ήρωίδα στήν ύπηρεσιακή της ζωή στή Βασιλική Πρόνοια. Ή όλη ύπόθεση έχει και τήν κρινοτοκία της. Άν άπ' αυτό τό βιβλίο διαφαίνονται άδυνυμίες στό γλωσσικό ή στό τεχνικό μέρος, μπορούν μόνο μέ τόν καιρό νά ξεπεραστούν. Πάντως, ή δίδα Στατηρά έχει τάλέντο. Και στις άδιάκοπες προσπάθειες νά ύλοποιήσει τις σκέψεις και τις έντυπώσεις, τά αισθήματα της άπ' τή ζωή, σιγά-σιγά μπορεί νά δημιουργήσει μία δική της φόρμα. ένα προσωπικό ύφος στή νέα πεζογραφία.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΚΟΡΟΛΗΣ: «Στης ζωής τό γέρμα»

Τήν ατέλειωτη όμορφιά της ζωής και τό στερημένο φως νοσταλγει και τραγουδάει ό κ. Γ. Κορολής σ' ένα περιορισμένο δραματικό πεδίο, στα φαινόμενα τού άδύνατου βίου και της άθανατης φύσης. Σκληρα, κικρά και σχεδόν μελαγχολικά είναι τά πεζοτραγουδά του «Στης ζωής τό γέρμα». Άρπασκεται στή συνθηθισμένη και λίγο πρόχειρη θάλεγε κανείς πεζολογική στιχουργία, νά ξεχειλίσει μία πληρότητα αισθημάτων κού πηγάζει από εύγένεια κι άθεωότητα. Νοσταλγικός, άναπολεί έκείνο κού έφυγε, κού τούλειψε, ή έκείνο κού πρόσμενε και δέν ήρθε. Ό Γ.Κ. έχει εϊαίσθητη καρδιά κού κληγώνεται άπ' τ' άδίκια έγκόσμια, κι άναζηται διέξοδο στή φύση. Όπου μιλάει μέ συναισθηματικά κίνητρα άνθρώπινης, πετυχαίνει καλύτερα ό ποιητής σ' αυτό τό βιβλίο. Κοινότοκοι λυρισμοί και ρωμαντισμοί, δέν καταξιώνουν τήν κοίηση. Ή έπίκληση τού φυσικού τοκίου, στό ψυχικό, τ' άνθρώπινο, θέλει τρόπο ξεχωρο, προσωπικό. Ή εύκολη κοίηση μπορεί νά συγκινεί σχετικά, μά δέν έντυπωσιάζει γενικά. Ό Γ.Κ. έχει ποιητική φλέβα. Μπορεί στό αίμα του νά χοχλάζει κολλές φορές τό ποιητικό αισθημα. Μά ό λόγος, γίνεται, πώς πρέπει, ν' άγωνίζεται μέ τόν ίδιο τόν έαυτό του ό ποιητής, όποιος ποιητής, γιά νά κατασταλάξει πρωτότυπα τήν ούσία τού λόγου. Αυτό τ' άπόσταγμα τού λόγου είναι ή κοίηση. Και μπορεί σωστά τεχνουργημένη νά μιλήσει μέ εικόνες και σύμβολα. Ή γλώσσα θέλει προσεχτικό άκόνισμα και δουλεμα, γιά νά ειπει μέ δύναμη και τέχνη τά όσα νιάθουμε βαθια μας. Ό κ. Κορολής στόν έλεύθερο στίχο μένει στήν πρόθεση:

Άγναντεύω πέρα
τό καταπράσινο πέλαγο τού κάμκου
ό ήλιος όλόχρυσος ξεπροβάλει
στήν άντικρυνή κορφή τού βουνού.

Αύτοί οι στίχοι δέν παρουσιάζουν λυρική φρεσκάδα κι ίδιομορφία. Θα μπορούσε όποιος-

Ἑλευθεροπενιές

ΤΟ "ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ,, ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ ΚΑΙ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΝΕΙ

Μᾶς συγκινεῖ βαθιά ὁ ἄδολος ἐνθουσιασμός καὶ τ' αὐθόρμητα συγχαρητήρια τῶν φίλων καὶ ἀναγνωστῶν ποὺ λαβαίνουμε κάθε μέρα. Ἡ πλατιὰ ἀνταπόκριση ποὺ βρῆκε τὸ «Ἐλεύθερο Πνεῦμα» ἀπὸ τὸ πρῶτο τοῦ κιόλας τεύχος, καὶ ἡ γενικὴ ἀπήχησή του στὸ λαὸ ποὺ τ' ἀγκάλιασε μὲ δίψα καὶ στοργή, μᾶς ἀντλεῖ δύναμη καὶ μᾶς ἐπαυξάνει τὴν εὐθύνη καὶ τὴν ὑποχρέωση νὰ στεκόμαστε πάντα πλάϊ σ' αὐτὸ τὸν καταπονεμένο, τὸν ἀδικημένο, καὶ ἀγαπημένο μας λαό. Πιστοὶ στρατιῶτες τῆς Ἀλήθειας, αἰσιόδοξοι μαχητὲς τῆς Προόδου. Στὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ σκληροῦ πνευματικοῦ μας ἀγῶνα. Θὰ προσπαθήσουμε μ' αὐστηρότητα καὶ ἀντικειμενικὴ κρίση νὰ δώσουμε ὅ,τι μπορούμε πιὸ καλὸ, πιὸ φωτεινὸ, πιὸ προκομμένο, γιὰ τὸν ἀνθρώπινο ἀδερφὸ, ποὺ τόσο ἀγαποῦμε καὶ εἴμασθ' ἀποφασισμένοι μὲ μόχθο καὶ θυσία, νὰ ἐξυψώσουμε ἠθικά, πνευματικά, πολιτιστικά, κάθε εὐπρόσδεχτο, κάθε καλῆς πίστεως καὶ θέλησης ἄνθρωπο, ὅσους πονοῦν τὸ λαό, τ' ἀνέβασμα τοῦ καθυστερημένου κόσμου. Μὲ τὰ εὐχαριστήριά μας, ἕναν ὄρκο μονάχα δίνουμε μὲ τὴν καρδιά καὶ τὴ συνείδησή μας, ὅτι θὰ κρατᾶμε πάντα ψηλά τὴ σημαία τῆς προοδευτικῆς λογοτεχνίας.

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Τὸ Κυπριακὸ θέμα ἀπόμεινε σχεδὸν μόνιμη καὶ ἐπίκαιρη ἐθνικὴ μας πληγή. Τὴν ἀνοιξαν οἱ ἀγγλοαμερικάνοι, γιὰ νὰ ἐλέγχουν πάντα τὴν ἐσωτερικὴ πολιτικὴ μας κατάσταση σύμφωνα μὲ τοὺς ντόπιους ὑποτελεῖς ὑπηρέτες τους, τὶς ἐπιρροές, τὶς ἀρέσκειες, καὶ τὰ συμφέροντά τους. Αὐτὸς εἶν' ὁ «ἐλεύθερος κόσμος» γιὰ τοὺς μικροὺς καὶ καθυστερημένους λαούς. Γιὰ τὸ κυνήγι τοῦ μαύρου «χρυσοῦ» τους. Εἶναι πασίγνωστο, πὼς ὅλες τὶς συφορές στὴν Πατρίδα μας τὶς ἐπισώρευε ἡ πανοῦργα «Ἀλβιόνα». Οἱ ἀναθυμιάσεις ἀπὸ τὸ παρελθόν μας, μαρτυροῦν τὸ βρώμικο ρόλο τῆς ποὺ ἐπαιξε στὸν τόπο μας, μὲ τὸ «δι-

αίρει καὶ βασίλευε». Μᾶς θέλει λαὸ μικρό-ψυχο ὅπως τόχει πολλὲς φορές διακηρύξει. Ἀπορεῖ κανεὶς πὼς τοὺς χαρακτηρίζουν ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἐχθρούς, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη φίλους καὶ σύμμαχους. Ντροπὴ. Ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅμως, πὼς οὔτε ἡ τριχοτόμηση τῆς «Ζυρίχης», οὔτε ἡ κούφια διπλωματία, οὔτε τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, θὰ σταθεῖ ἱκανὸ νὰ βγάλει ἀπ' τῶν 80% ἀδερχῶν Κυπρίων τὴ μνήμη καὶ ἀπὸ κάθε ἀληθινοῦ Ἑλληνα πατριώτη, τὸ στίχο τοῦ ποιητῆ:

«Τὴ λευτεριά δὲ τὴ ζητᾶν μὲ παρακάλια,
μὲ τὰ δικὰ τους χέρια τὴνε παίρνουν μοναχοί».

●
Η 25η ΜΑΡΤΙΟΥ

δῆποτε νὰ συνταιριάσει αὐτὲς τὶς εἰκόνες. Γιατὸ ἡ ἀνανέωση τοῦ ἐκφραστικοῦ τρόπου εἶναι ἀναγκαῖα γιὰ καλύτερη ἐπίδοση. Πάντως ὅπου ντύνει τὸ τριγούδι του μὲ τὴν παραδοσιακὴ φόρμα τῶν 15σύλλαβων, ἡ ἀνθρωπιά καὶ ἡ συμπόνια του, δίνουν μίαν ἄμεση συγκίνηση:

«Για σταματήστε λογισμοί, πικροὶ φαρμα-
κωμένοι,
τὸ δρᾶμα τῆς παρηγορίας, τοῦ πόνου τῶν
[βυσάνων].»

ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ

Ἐκατὸν σαραντατρία χρόνια πέρασαν ἀφ' οἷτου τὸ σκλαβωμένο γένος μας ξεσηκώθηκε μὲ μιὰ ψυχὴ, ν' ἀποτινάξει μιὰ γιὰ πάντα τὸ δουλικὸ ζυγὸ ἀπὸ τοὺς Τούρκους καταχτητὲς καὶ ντόπιους κοτσαμπάσηδες. Γιατὸ τὸ διπλὸ σχολὸ πολέμησαν οἱ ἥρωες τοῦ 21 ποὺ γιορτάσαμε καὶ φέτος ὅπως κάθε χρόνο στὶς 25 Μαρτίου τὴ μνήμη τους. Μὰ ἡ λευτεριά ἀπὸ τότε δὲν ἦρθε ὀλοκληρωμένη. Οἱ γυναῖοι ἔδωσαν τὸ

αίμα για να μᾶς παραδώσουν όπως όνειρεύονταν μιὰ Ἑλλάδα λεύτερη ἀπόλους, ανεξάρτητη κι ἀληθινὰ δημοκρατική. Κι ὁμως... γιορτάζουμε κάθε χρόνο σὴν τὴν πιὸ ἀκριβὴ Ἑθνική μας ἐπέτειο τὴ μεγάλη κείνη Ὡρα καὶ Μέρα νιώθοντας μιὰ περηφάνεια, ἀλλὰ καὶ λογοπαίζοντας μὲ τὴ λέξη «Ἐλευθερία» χωρὶς περιεχόμενο οὐσίας. μ' ἓναν κούφιο καὶ στεῖρο ἰδεαλισμό, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ βουῖν τὰ χαμηλὰ οικονομικά, ἐπιστημονικά καὶ μορφωτικά μας ἐπίπεδα μὲ τὴν καθυστέρηση καὶ τὶς λογίων δεσμεύσεις.

Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΜΑΣ ΓΛΩΣΣΑ

Μ' αὐτὲς τὶς μεταφουθμίσεις τῆς Παιδείας, βρισκόμαστε σ' ἓνα στάδιο ἐπιβολῆς πέρα γιὰ πέρα τῆς Δημοτικῆς μας γλώσσας, τῆς γλώσσας τοῦ λαοῦ. Βέβαια, οἱ λογοτέχνες δουλεύουν καλὰ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Θὰ πρέπει, ὁμως, ἀκόμα πιότερο νὰ προσέχουν καὶ νὰ πειθαρχοῦν ὅλοι, ὅσοι γράφουν, κι οἱ ἐκπαιδευτικοὶ στὰ Σχολεῖα, νὰ τὴν καθιερώσουν παντοῦ, νὰ τὴ γράφουν καὶ νὰ τὴν προφέρουν μὲ ζήλο, καθάρια. Κι εἶναι ἡ Δημοτικὴ μας τόσο πρόσφορη, κατανοητὴ, ἀπλὴ καὶ πλούσια γλώσσα. Τέλεια γιὰ τὸ ἐκφραστικὸ μας ἔλικό. Τώρα εἶναι καιρὸς νὰ λείψουν οἱ σπαραγγασμένοι γλωσσαμύνητορες. Παράλληλα ὁμως θὰ πρέπει νὰ τηροῦνται ἐνστάσι οἱ κανόνες τῆς Δημοτικῆς μὲ βάση τὰ γνωστὰ βιβλία τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη καὶ σύμφωνα μὲ τὶς «πρακτικὰς δὴγηγίες» ποὺ δίνουν οἱ κ. κ. Θρ. Σταύρου καὶ Ε. Παπανούτσος. Ἐτοὶ θὰ φτιάσουμε σὲ μιὰ ὁμορφη κι ἀπλοποιημένη γλωσσικὴ ἐνότητα. Νὰ μὴ δυσκολεῖται ἄλλο μὲ διγλωσσίας κουφούζια ὁ ἄμειρος λαὸς μας.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Στὰ Γιάννινα, στὸ χῶρο τοῦ παλιοῦ στρατώνα, (τὸ ὠραιότερο καὶ θεματικότερο τοπίο τοῦ κέντρου τῆς πόλης) οἰκοδομεῖται τώρα, ἓνα μεγάλο κτίριο, προορισμένο γιὰ πολλῶν εἰδῶν Μουσεῖα, (ἀρχαιολογικό, βυζαντινολογικό, ἐθνολογικό) καὶ

Μουσεῖο Λαϊκῆς Τέχνης. Πιστεύουμε πὼς οἱ ἀρμόδιες ἀρχές, μετὰ τὴν ἀποπεράτωση, θὰ πλαισιώσουν τὰ Μουσεῖα μὲ τὸ κατάλληλο, τὸ σπουδαγμένο κι εἰδικὸ προσωπικό, γιὰ κάθε εἶδος. Φρονοῦμε, πὼς γιὰ τὸ Μουσεῖο τῆς Λαϊκῆς Τέχνης, θὰ ὑπάρξει ἰδανικὴ ἐκλογή ἀν ἀνατεθεῖ ἡ διεύθυνση καὶ ἡ ὁργάνωσή του στὸν κ. Παῦλο Βρέλλη Καθηγητὴ Καλῶν Τεχνῶν καὶ Γλύπτη. Ὁ συντοπιτὴς καλλιτέχνης ἔχει βαρῖα πανοπλία τεχνικῆς κι αἰσθητικῆς κατάρτισης, εἶναι σεμνός, ἀθόρυφος καὶ ρομαλέος ἐργάτης στὰ εἶδη τῆς χειροτεχνίας ὅπως εἶναι καὶ στὴ γλυπτικῆ—ζωγραφικῆ. Ἐχει ἀκατασίγαστη φλόγα δημιουργικὴ νὰ προσφέρει στὸν τόπο του. Ἄλλωστε μιὰ τέτοια ἐκλογή καὶ τοποθέτηση, ἀποτελεῖ τιμὴ γιὰ τὴν πόλιν, εὐτύχημα γιὰ τὸ νέο Μουσεῖο καὶ δικαίωση γιὰ ἓνα καλλιτέχνη μ' ἐξαιρετο ἦθος.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

Τὸ ἐπίτευγμα τῆς Σοβ. Ἐνώσης στὴν ἔρευνα τοῦ λιαστήματος, καὶ ὁ ἄθλος τοῦ κοσμοναύτη Λεόνωφ, ποὺ ἐνωσε τόσο τὴν ἔλειψη τῆς βαρύτητας καὶ περπάτησε στὸ κενό, χαίρετησαν μ' ἐνθουσιασμό ὅλοι οἱ φίλοι καὶ οἱ θυμαστές τῆς ἐπιστήμης τῶν λατῶν. Ἐνα ἔτιο τεχνικὸ ἐπιστημονικὸ θαῖμα τοῦ γίγαντα ἀνθρώπου τῆς ἐποχῆς μας, ἀξίζει νὰ καταγράφεται στὴν ἱστορικὴ μνήμη τῶν γενεῶν. Γιατὶ ἀπὸ τὸ καταπληκτικὸ γεγονός σημειώνει ἓνα λαμπρὸ σταθμὸ στὴν εἰρηρικὴ καὶ δημιουργικὴ ἀμύλλα τῆς πορείας τῶν κατακτήσεων πρὸς ἄλλοις πλανήτες.

ΛΗΣΤΡΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΟΜΕΣ

Ἡ πειρατικὴ ἐκστρατεία τῶν Ἀμερικανῶν ἐπιδρομῶν στὸ Βιετνάμ κι οἱ ἀλλεπάλληλοι βομβαρδισμοὶ τοῖς κατὰ τοῦ ἀμαχου πληθυσμοῦ του, δείχνουν τὸν ἐξωφρενισμό τῶν ἀπάνθρωπων πολεμοκάπηλων ποὺ διασαλεύουν τὴν εἰρήνη τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ, σημαίνουν καὶ τὸν κίνδυνο νέου πολέμου μὲ ἀνεπανόρθωτα δεινὰ στὴν τόσο κακοπαθμένη ἀνθρωπότητα. Κάθε

λογικός άνθρωπος αναρωτιέται: Τί γυρεύουν εκεί και σε κάθε ξένη γιαντούς χώρα οι ληστρικοί για τα ξένα αγαθά, κανίβαλοι άποικιοκράτες; Γιατί δέν κάθονται ήσυχα κι ειρηνικά στον τόπο τους; Πάντα θά σαλεύουν τα φρένα των χρυσοκάνθαρων του Τέξας; Γιατί τους ακολουθεί ο άμερικανικός λαός; Άλλοίμονο! (ποιός τον ρωτάει;) Γιατί ο Ο.Η.Ε. έχασε πιά την ισχύ του; Τέλος, άς ξέρουν τοῦτο μονάχα: Πώς τους συνοδεύει ή καταλαλιά των θυμάτων! και πώς οι έλεύθεροι σκλαβωμένοι λαοί δέ θά τους συχωρήσουν ποτέ.

ΗΘΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Άπό τή Δυτική Γερμανία, φτάνουν άδιάκοπα δυσάρεστα μηνύματα, σχετικά με τα ξεπεσμένα ήθη των μεταναστών μας. Τό φαινόμενο είναι δυσάρεστο, προσβλητικό. Έκεί πιά, «πάει περίπατο» ή ήθική διάπλαση και ή παράδοση. Κοπέλλες, χωρίς προστασία, γυρίζουν σε δρόμους έρμια θύματα στα βίτσια του πρώτου τυχόντα έρωτύλου. Άλλά και παντρεμένες γυναίκες δίνονται εύκολα σ' όποιες συναλλαγές. Και τα οικογενειακά δράματα προκαλούν δυστυχία και χάος. Χιλιάδες Έλληνες εργαζόμενοι άνεργοι, φοιτητές, διάφοροι κυνηγοί μιās τύχης για πióτερα αγαθά, θάπρεπε να οργανώνονται, σ' όποια ξένη χώρα, με ύποδειγματική συμπεριφορά απέναντι σ' όμοεθνείς και ξένους, πού να έξυψώνουν τήν έθνική μας ύπόσταση και τό γόητρο της φυλής. Γιατί άλλιώς, ποιά οικογένεια και ποιά κοινωνία πρόκοψε δίχως ήθικές βάσεις κι ανθρωπιστικές αρχές; Ύποανάπτυχτοι. Ντρεπόμαστε...καταραμένη μετανάστευση!..

ΑΠΑΡΑΔΕΧΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ

Σέ τούτ' τή χώρα πού βρισκουν άσυλο τα σκουριασμένα εϊδωλα της Ιστορίας, εκπρωτοι παλιοί μονάρχες, και μπαινοαέθουν «σχύλοι π' άλεστικά δέ δίνουν...» έ-

ριξε τήν άγκυρά του κι ο Ίμπν Σαούντ με τό χαρέμι του. Τόν ταχταρίζουν οι χρηματόδουλοι κεφαλαιοῦχοι των Η.Π.Α. για ν' άρπάζουν τα πετρέλαια της Σαουδαραβίας. Όμως, μās τον επιβάλλουν και δώ με τα δικά τους προνόμια; Δέ φτάνουν οι εκατόν τόσες γυναίκες και οι δεκάδες τα ποικιλογέννητα παιδιά του, ο άραβας μαχαραγιάς έχει και τήν έτεροδικία του; Μπορεί να ξεδεύει χρήματα στη χώρα μας και να συμφέρει τουριστικά για τις μεγάλες επιχειρήσεις «έν μέρει». Όμως, είναι έγκληματικό κι άπαράδεχτο ν' απολαβαίνουν έτεροδικίας και τα παιδιά του ακόμα πού άλλωνίζοντας τους δρόμους της Άθήνας να τραυματίζουν και να σκοτώνουν χωρίς να πληρώνουν...τα αιώνια θύματα!.. Άς δψονται οι γιαγκηδες έφέντες, πού μās επιβάλλουν και τις ξένες για μās προστατευόμενες μαριονέτες τους.

ΤΟ ΣΤΙΓΜΑ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΟ

Είναι αίσχος για τήν ανθρωπότητα κι ιδιαίτερα για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό πού αφήνεται χρόνια τώρα ανενόχλητος χωρίς αποτελεσματικές κατακραυγές της διεθνούς κοινής γνώμης, ένας στυγνός διχτάτορας στον 21ο αιώνα, να καταπιέζει και να σκοτώνει μέρα νύχτα τον Ισπανικό λαό με στυγνή τυραννία, να γεμίζει τις φυλακές και να πνίγει στο αίμα τους εργαζόμενους, τους φοιτητές και καθηγητές, όλο τον τραγικό δεσμό της Ισπανίας, άξιο συνεχιστή των αγώνων του Γκάρθια Λόρκα και του Μπενεβέντε. Αυτό αποτελεί ανεξίτηλο στίγμα για τον πολιτισμό και τ' ανθρωπιστικά ιδεώδη. Οι χρόνοι των δικτατοριών πέρασαν ανεπίστρεπτα. Αυτός άς τό νιώσουν καλά οι έξαλλοι της άπανθρωπιάς σε κάθε χώρα. Άπ' τή σκοπιά μας, ύψώνουμε φώνη διαμαρτυρίας για τα έγκλήματα του Φράγκο, και μήνυμα παρηγοριάς και συμπόνιας για τους ήρωες και μάρτυρες της λεφτεριάς και της μαχητικής διανόησης της Ισπανίας.

Μὲ τὸ ὄφυρι ὁτὰ καμῶματα

Γιὰ τοὺς «μοντέρνους», τῶν «κίκλων».

Οἱ τᾶχα «μοντέρνοι» κι οἱ πατριαστές, ποὺ ἐπιτηδεύονται τὰ πάντα γιὰ τίς ἐπιδείξεις τους, καὶ δὲν κονοβν γιὰ τὸ λαό, ποὺ τὸν ἐγκαταλείπουν, ἀεροβατοβν καὶ περπατοβν στὰ σύννεφα. Γίνονται φυγομάχοι ἀπὸ τὰ προβλήματα τοῦ καιροῦ μας. Μ' ἄλλα λόγια «Ἀπὸ τὴν πόλη ἔρχονται καὶ στὴν κορφή κανέλα...» Δὲ γράφω περισσότερο. Ἀφήνω τὸ φίλο ποιητὴ ἀπ' τὴ Θεσσαλονίκη Νίκο Ἀργυροπούλο νὰ τοὺς χειροτονήσῃ μὲ τοὺς παρακάτω στίχους ποὺ μᾶς ἔστειλε:

Χ Τ Υ Π ᾶ Τ Ε . . .

*Ἔσεῖς ποὺ τρῖσβαθα ἀνοῖξατε θεμέλια
κι ἀπάνω στίσατε τὴν ὁμορφιὰ τοῦ λόγου,
μὴ χορατέβετε, δὲν εἶν' καιρὸς γιὰ γέλια.
Ἄτυπᾶτε τὰ μηριὰ τοῦ κάθε παραλόγου.*

*Ἄτυπᾶτε τοὺς κλικαδῆρους μὲ μανία,
κι δσοὶς σκαρώνουν διαρκῶς ἀκατανόητα
ἀφηρημένους νὰ μὴν ἔχει ἡ περὶ...
Ἄτυπᾶτε ὅσους ἐξυμνοῦν τ' ἀνόητα.*

ΝΙΚΟΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
Θεσσαλονίκη

ΨΕΥΤΙΚΕΣ ΔΑΦΝΕΣ

Μωρατίης παλιὸς λογοτέχνης, παραπονεῖται ἀπὸ ἀθηναϊκὴ ἔφημερίδα, ὅτι δὲν ἐφαρμόστηκε καμμιά ἀλλαγὴ στὰ ἀρτηριοσκληρωμένα προσώπατα ποὺ κατέχουν τὰ πνευματικὰ πόστα στὴν πρωτεύουσα, καὶ μοιράζουν ὄπον κι ὄπως θέλουν, τὰ κόλυβα τῆς πρωτοκαθεδρίας (πολλὲς φορές μάλιστα μὲ ξετσιπωτὴ Καραγκιοζομοιρασιά) σὲ φιλοπρόσωπη κι εὐσχημὴ ἐπαίτεια τοῦ λογοτεχνικοῦ μας κόσμου. Βέβαια, τὰ κοντύλια τοῦ τίμιου μόχτου τοῦ λαοῦ δὲ βρῆκανε ποτέ τους δικαιοματικὴ, ὁμοῶςουσα κι ἐπάξια κατανομή. Ἄλλ' ἄς μὴ περιμένει ἀλλαγὴ ὁ συναδερφος...ἀφοῦ τὸ ἦθος τῆς παραίτησης στέκεται τόσο ἀκριβὸ στὸν τόπο μας, ὅταν σ' ἄλλες χῶρες ἡ ἐναλλαγὴ δυνάμεων δίνει καὶ παίρνει. Γκρεμίζονται ἐξουσίες καὶ λογίων δυναστείες. Ἡ μὲν ἰσχὺ διαδέχεται τὴν ἄλλη. Καὶ συντελοῦνται κοσμογονίες. Πάντα πρὸς τὸ καλύτερο,

πάντα πρὸς τὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη τῶν δημοιογικῶν ἀνθρώπων τοῦ καιροῦ μας. Μὰ στὴν Ἑλλάδα, δυστυχῶς, πάντα οἱ ἴδιοι κι οἱ ἴδιοι ἐμπαίζουν καὶ κοροϊδεύουν τὸν πνευματικὸ μας κόσμο καὶ καθορρίζουν τὴ συνισταμένη τῶν ἀξιῶν. Ἄλλ' ἄς μὴ ἀνησυχεῖ ὁ σιμπαθὴς λογοτέχνης, πῶς αὐτοὶ οἱ «ἰσχυροὶ» ἡπερσάφισι τῶν καταστάσεων μὲ τὰ αἰλουροειδῆ γαντζώματα πάνω στὰ πνευματικὰ καπιτώλια, κερδίζουν χρῆμα, ἀπολαύσεις, δόξες καὶ δάφνες. Τὰ δυὸ πρῶτα ἀγαθὰ...ναὶ (!)... Μὰ οἱ δάφνες κι οἱ δόξες τους εἶναι τόσο μάταιες, παροδικές καὶ ψεύτικες...ποὺ πεθαίνουνε πρὶν ἀπ' αὐτούς.

●
ΓΙΑ ΤΟ «ΖΟΡΜΠΑ»

Ἄλλ' ἄς μὴ ἀνησυχεῖ ὁ σιμπαθὴς λογοτέχνης, πῶς αὐτοὶ οἱ «ἰσχυροὶ» ἡπερσάφισι τῶν καταστάσεων μὲ τὰ αἰλουροειδῆ γαντζώματα πάνω στὰ πνευματικὰ καπιτώλια, κερδίζουν χρῆμα, ἀπολαύσεις, δόξες καὶ δάφνες. Τὰ δυὸ πρῶτα ἀγαθὰ...ναὶ (!)... Μὰ οἱ δάφνες κι οἱ δόξες τους εἶναι τόσο μάταιες, παροδικές καὶ ψεύτικες...ποὺ πεθαίνουνε πρὶν ἀπ' αὐτούς.

Ἄλλ' ἄς μὴ ἀνησυχεῖ ὁ σιμπαθὴς λογοτέχνης, πῶς αὐτοὶ οἱ «ἰσχυροὶ» ἡπερσάφισι τῶν καταστάσεων μὲ τὰ αἰλουροειδῆ γαντζώματα πάνω στὰ πνευματικὰ καπιτώλια, κερδίζουν χρῆμα, ἀπολαύσεις, δόξες καὶ δάφνες. Τὰ δυὸ πρῶτα ἀγαθὰ...ναὶ (!)... Μὰ οἱ δάφνες κι οἱ δόξες τους εἶναι τόσο μάταιες, παροδικές καὶ ψεύτικες...ποὺ πεθαίνουνε πρὶν ἀπ' αὐτούς.

Ἄλλ' ἄς μὴ ἀνησυχεῖ ὁ σιμπαθὴς λογοτέχνης, πῶς αὐτοὶ οἱ «ἰσχυροὶ» ἡπερσάφισι τῶν καταστάσεων μὲ τὰ αἰλουροειδῆ γαντζώματα πάνω στὰ πνευματικὰ καπιτώλια, κερδίζουν χρῆμα, ἀπολαύσεις, δόξες καὶ δάφνες. Τὰ δυὸ πρῶτα ἀγαθὰ...ναὶ (!)... Μὰ οἱ δάφνες κι οἱ δόξες τους εἶναι τόσο μάταιες, παροδικές καὶ ψεύτικες...ποὺ πεθαίνουνε πρὶν ἀπ' αὐτούς.

μας κρητικόπουλα τὰ βαρβλότα τῶν ἐπικρίσεων; Περισσότερο ἐλκύουν τὸν κόσμον κάτι τέτλια φερσίματα σ' ἓνα ἔργο. Οἱ Ἰδιοὶ οἱ Κρητῆτες ἐπικριτὲς ἀναψαν ἀπ' τὴς ἐφημερίδες φλογερὰ τὴν περιέργεια τοῦ κοινουῦ. Κι ἔτρεχαν ὅλοι λαχανιασμένοι νὰ ρουφήξουν μὲ τὰ μάτια τῆς ἀκόρεστης πείνας τὸ λάγνον μεθύσι τῆς παθιάρας «Ὁρθάνς» ἢ τὴν ὄχι και τόσο ταιριαστὴ ἰδέη, σ' ἀλεγροσύνη ἀγριάδα καὶ ρωμέικη λεβεντιά τοῦ Κουήν «Ζορμπά». Τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ Καζανιζάκη δὲν ἀποδόθηκε, βέβαια, πιστὰ σ' αὐτὴ τὴν ταινία, πλὴν ἀπὸ τὸ ρόλο τῆς «Ὁρθάνς» καὶ τῆς χήρας, πὺ ἐρμηνεύτηκαν θαυμάσια. Ὅπως καὶ νάχει τὸ πρᾶμα, ὁ Καζανιζάκης μὲ τὸ Ζορμπά του θριάμβησε κι ἀπ' τὸν τάφο, γιὰτὶ αὐτὸ τὸ ἔργο του, στὸ βιβλίον, ἔχει κοινωνικὴ ἀλήθεια, καλλιτεχνικὴ ὁμορφιά, καὶ λαϊκὴ ρωμαλεότητα. Ὁ συγγραφέας χάρισε μιὰ τιμὴ στὸ ἔθνος. Κι αὐτὸ ἄς γίνῃ μάθημα γιὰ κείνους πὺ τὸν ἀφόρησαν. Ὁ ἀφορισμός, γίνεται μιὰ νίκη τοῦ ἀφορεσμένου. Κι ἄς σκούζουν οἱ ὀλοφυρμένοι γκιώνηδες... καπετανᾶτοι ἐκδικητὲς τῆς «Ὁρθοδοξίας»...

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ...

Τὸ αἶσχος τῶν διακρίσεων καὶ στὸν πνευματικὸν κόσμον στὴ χώρα μας, δὲν ἔλειψε ποτέ. Πρῶτοι δείχνουν τὸ παράδειγμα ὀρισμένοι, ἄλλοίμονο! πὺ κόβονται (ὑποκριτικὰ) νὰ καταργήσουν τὴς διακρίσεις, μὲ τὴ σωστή, ἀντικειμενικὴ, καὶ δίκαιη κλιμάκωση τῶν ἀξιών, ἀνάμεσα σὲ παλιούς καὶ νέους συγγραφείς, πὺ δὲν εἶναι ὅλοι ὅλοι πεντακόσιοι χίλιοι. Καὶ εἶναι αὐτοὶ πὺ βρέθηκαν κατὰ λάθος μὲ χαριστικὰ ἀξιώματα σὲ ἡγετικὲς κορυφὲς καὶ θέσεις μεγάλων ἐφημερίδων τῆς πρωτεύουσας. Εἶναι πολλοὶ (ὅπως π.χ. ἕνας κ. Παρμακευόπουλος) ξεκομμένοι ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ τὸ λαὸ, τολμοῦν καὶ ὑποβιβάζουν τὴς ἀξίες, καὶ μετατρέπουν τὰ ὄργανά τους σὲ διαφημιστικὰ φερέφωνα τῶν πλούσιων ἐκδοτῶν καὶ συγγραφέων τῆς παρέας των. Ρεκλαμάρον μὲ «κριτικὲς» ὕμνων, ἀμφίβολης ἀξίας ἔργα, ἐπειδὴ «πληρώνονται» ὅπως λοχυρίζονται. Ἐφημερίδες ὁμως, καὶ μάλι-

στα τῆς Δημοκρατίας τοῦ λαοῦ, δὲ γίνονται εὐκόλα, ὄργανετα τῶν παραλήδων... Γιὰτὶ γράφουν μιὰ ἱστορία. Οἱ κύριοι αὐτοὶ ἀδιαφοροῦν γιὰ τὴν ποιότητα. Καὶ πέρα ἀπὸ τοῦ τί ξεφουρνίζουν 5—10 ἐκδοτικὸν οἶκον τῆς Ἀθήνας, δὲν ὑπάρχει γιὰν τοὺς πνευματικὴ ζωὴ καὶ δράση, μῆτε ἐκδόσεις στὴς ἐπαρχίες. Ἀλλὰ καὶ γύρω τους πνευματικοὶ ἄνθρωποι ἀξιοί, τίμιοι, παλαίμαχοι, πὺ μοχθοῦν, ζοῦν σὰ νὰ μὴν ὑπάρχουν, ἀπὸ τοὺς ἀρνητικὸς καὶ μεμψιμοιρους... Κι ἄλλοτε τέτοιοι τύποι ἔγραψαν μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἀτυχον λαοῦ τὴς μελανὲς σελίδες τῶν ἀσυχώρητων λαθῶν τους. Ὅμως τώρα ὁ λαὸς ξέρει καὶ δικαιώνει κι ἀγρυπνάει.

«ΕΥΡΥΧΩΡΙΑΣ ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ»

Πρωτεύουσα. Ἐκατοντάδες χιλιάδες οἱ φίλοι τῶν γραμμάτων. Ὅμως, στὴ Στέγη Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν (Μητροπόλεως 38) πὺ πρώτη φορὰ τὴν εἶδαμε σὲ μιὰ διάλεξη... Εἶναι αἴθουσα κλουβί. Ὁρθιοὶ ἀκούσαμε, περίπου δυὸ ὥρες, ὅσπου τὸ πάτωμα ἔβγαλε λάδι.. κι ἐμεῖς ἀπὸ σαρδέλλες γινήκαμε παστρουμάς. Ἄμ γιὰ ὄνομα τῆς «Παλλάδας» τοῦ... «Κλεινοῦ Ἀστεως»... Ὅταν οἱ ἄλλοι περπατοῦν μὲ τὰ πόδια στὸ Διάστημα... ἐμεῖς νὰ μὴν ἔχουμε ἐπάρκεια χώρων καὶ καρεκλῶν νὰ καθόμαστε στὴ μακάρια ἀρχέγονη γῆ μας, καὶ νὰ κουφιοδοξολογοῦμε τ' ἀκαρπα «κατορθώματά» μας; Τί θάλεγαν οἱ κύριοι μὲ τὴς ἑταιρίες Λογοτεχνῶν; «Ποῦναι μάδε». Γεράσατε κύριοι (μὴ βασκαθοῦν τὰ σωματεῖα σας κι ὅλα τὰ γραμματοπροεδρικία σας) καὶ μιὰ πλατιὰ αἴθουσα διαλέξεων τουλάχιστο μὲ χίλιες θέσεις δὲ διεκδικήσατε νάχετε νὰ βλέπώσατε ἀναμετάξυ σας καθημενούλια γερόντια!! Κι ἀφήστε τὰ παρακάτωι: πέρα ἄς βρέχει...

«ΚΟΥΒΕΝΤΑ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ»

Ἀθήνα, γραφεῖο, καλοριφέρ. Ψιλὸς ἰδρώτας ἔκοψε τὸν κ. Τ. Β. σὲ μιὰ συζήτηση.

—Μᾶς ἔριξες κοτρόνια...

Είπε σὲ συνομιλητὴ του μὲ ὑπαινιγμό.

— Πῶς νὰ μποροῦσα νὰ κυλήσω βράχους, νὰ σαρώνουνταν ὄλο τ' ἀνίκανο κι' κι ἄδικο συναπάντημα ποὺ μοδίζει ἀδιάκοπα τὸ ἀνοιγμὰ τῶν δρόμων τῆς κουλτούρας τοῦ λαοῦ. Ἀποκρίθηκε κείνος.

— Διάβασες ἐσὺ τὸ μυθιστόρημα τάδε; ρώτησε ὁ Α.Σ. τὸν Τ.Β.

(Ποῦ νὰ εὐκαιροῦσε ὁ καημιενῆς ὁ κ. Β. ἀπὸ τὰ ταξιδάκια του στὶς Ἀνατολικὲς χῶρες).

— Ποιό; Ἄ ναι, τὸ διάβασα, δὲν εἶναι μυθιστόρημα.

— Μὰ γιατί; Πῶς τὸ χαρακτηρίζεις, ποῦ τὸ συγκαταλέγεις ἐσὺ;

Δὲν ξαναβγήκε ἀπάντηση ἀπὸ τὰ χεῖλη του. Ὑστερα ἡ σιωπὴ, κι' ἡ ἀλληλοὑπόβλεψη. Ὁραίοι πνευματικοὶ ἄνθρωποι!!!

Καμαρῶστε συμπεριφορὰ καὶ στάση Δαλαϊλάμα τοῦ νεοελληνικοῦ διαφωτισμοῦ!!

ΜΩΡΟΦΙΛΟΔΟΞΙΑΣ «ΑΘΛΟΙ»

Στὴ χώρα μας τελευταία, οἱ μωροφιλόδοξοι, παρουσιάζουν μιὰ ὑστερική γραφομανία. Τὸ φαινόμενο εἶναι τραγέλαφο. Γράφουνε πάρα πολλοί. Μιὰ πλειάδα ἀπ' αὐτοὺς τοὺς γραφομανεῖς, εἶναι ἀνεύθινοι κι' ἀνίκανοι λογοκόποι καὶ λογοκλόποι. Ἐχουν βέβαια οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι τὶς πνευματικὲς τοὺς ἀνησυχίες. Ἀλλὰ τὸ νὰ παίζουν μὲ τὴ γλῶσσα καὶ νὰ κακοποιῶν τὴ λογικὴ καὶ τὴν ἀλήθεια δίχως μορφὴ, γνησιότητα, κι' οὐσία τοῦ λόγου, αὐτὸ δὲν εἶναι ἀσέβεια μονάχα, ἀλλὰ καὶ ἱεροσυλία στοὺς ναοὺς τῆς τέχνης. Στοιχεῖα ποὺ δὲ μπόρεσαν νὰ ξεπεράσουν τὶς ὀποιες προσωπικὲς ἀδυναμίες, ἀκόμα κι' ἐμπάθειες, προβάλλουν ἀπὸ κάθε εἶδους λαχανοφυλάδια καὶ μολύνουν τὴν πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα μὲ ἐξαμβλώματα, ἀηδίες. Ἄς ἴψονται οἱ ψευτοκριτικοὶ κι' οἱ λογῆς λογῆς ἐπιτήδαιοι «ἀνθολόγοι». Εἶναι μιὰ ἀρρωστημένη κατάσταση, ποὺ θὰ ἐξυγιανθεῖ μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν πλήρη ὑποτίμηση καὶ περιφρόνηση σ' αὐτὰ τὰ ἐρμαφρόδιτα διανοοιμενίστικα κοκώρια ποὺ μοιάζουν παράφυτα καὶ σουρνάμενες κολλητισίδες.

ΜΠΑΜΠΟΥΛΕΣ

Λίγοι οἱ θεατρικοὶ συγγραφεῖς μας. Οἱ νέοι δὲν ὑποστηρίζονται ν' ἀναδειχτοῦν. Μπαμποῦλες οἱ κριτικοὶ ἀπὸ θέση «ισχύος». Δὲ βράβεψαν κέρουσι, μήτε κι' ἐφέτος. Ἀρέσκονται στὴν ἀρνηση, καὶ δὲ βοηθοῦνε θετικὰ μὲ καλὴ προαίρεση καὶ συμβολή, στὴν ἀνάδειξη καινούργιων συγγραφέων. Καλλιεργοῦν τὴν ἀπογοήτευση. Πρότει νὰ εἶσαι φίλος κι' εὐνοούμενός τους καὶ σὲ προβάλλουν καὶ παραξίνα. Γι' αὐτὸ οἱ περισσότεροι θιασάρχες μας, ὅσοι δὲ βαδίζουν μ' αὐτοπεποίθηση καὶ σιγουριὰ στὸ ἔργο, π' ἀναλαβαίνουν νὰ παρουσιάσουν, ἀγωνιοῦν στὶς προμήρες τους, παθαίνουν σιστολές καὶ λαχτάρες, ἀντικρίζοντας βλοσυροὺς, ἀνεξιχνίαστους τοὺς 5—10 μπαμποῦλες τῆς θεατρικῆς κριτικῆς. Τί θὰ ποῦν ἄραγε; Τί θὰ γράφουν αὐτοὶ οἱ Καίσαρες ποὺ παρασταίνουν τοὺς εἰσαγγελεῖς τῆς θεατρικῆς κοινῆς γνώμης; Ἄν γράφουν ἀρνητικά... «κλάψα Χαράλαμπε». Τὸ κατεβάζουν μάνι-μάνι καὶ φτοῦ καὶ νέο ἀπ' τὴν ἀρχή. Σύνθηθα ὅμως τοὺς προλαβαίνει ἡ ἀλάθητο κριτήριον τοῦ λαοῦ, κι' ὅσο κι' ἂν διατρέχοιμε ἐποχὴ διασημύσεων... οἱ παραστάσεις σημειώνουν ἐπιτυχίες.

ΛΟΓΙΑ «ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ»

Ὁ κ. Π. Χάρης ἔγραψε καὶ λάλησε πρὶν ἀπὸ καιρὸ, πῶς σιμπασθεῖ καὶ προτιμάει νὰ διαβάζει καὶ νὰ κρίνει τοὺς ἀσπούδαχτους, τοὺς αὐτοδημιούργητους κι' ἀνεπιτήδευτους συγγραφεῖς, περισσότερο ἀπ' τοὺς γραμματιζομένους κι' ἐπιτήδειους καλαμαράδες. Ὅμως δὲν εἶδαμε σ' ἀνάλογη περίπτωση, νὰ πράξει ὅσα λέει, κι' οὔτε ἀλλῆ ἐμπραχτη βοήθεια ἀπόδειξε, ἀφοῦ δὲν ἀσχολήθηκε καν μὲ μόχθο ἀσπούδαχτων ποὺ εἶναι τόσο λίγοι! Μὰ λησμονεῖ λιγούλακι ὁ Φῶτος στὰ πέλαγα(;) Ἀλλὰ κι' ἡ φίλια, φίλια!! Ἐδῶ λησμόνησε... τὰ πρῶτα μαθήματα ποὺ πῆρε στὸ «Νουμά» τὸ 1920. Κι' ὑπάρχει παρηγοριά. Δοξασμένο ἔδνομά τοι!! Κι' ἀμάραντες οἱ δάφνες ποὺ τὸν καρτεροῦν γιὰ τὴν... τήβενο!! Μακάρι νάχει γοῦρικο ποδαρικό, νὰ τραβήξει καὶ τὴν κ. Ἄλκα Θρύλα, τώρα ποὺ ναι φορτω-

μένη με ταξιδιωτικό ύλικό... Ν' αδειάσει την άγκοῦσα. Μην άπομείνει χαμηλά.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΡΟΡΙΤΗ

Κι άφου αναφέραμε τόν περίφημο «Νουμά» τού Ταγκόπουλου πού μαθήτεψαν τότε οι κ.κ. Χάρης, Φτέρης, Χατζίνης, Π. Γλέζος και τόσοι άλλοι... άξίζει πολύ νά μνημονέψουμε έδώ ένα υπέροχο πνεῦμα, τόν Κώστα Παρορίτη. Καθάριος και θαυμάσιος στυλίστας τού λόγου άριστοτέχνης στο διήγημα. Με βάθος στοχασμού κι όξυδέρκεια κριτικής. Χάθηκε νέος. Άπό τά πρώτα φωτεινά άστέρια πού έλαμψαν στον όρίζοντα τής προοδευτικής λογοτεχνίας μας μεταξύ τού 1920—30. Ντροπή λοιπόν πού ξεχάστηκε άπό έπίσημη τιμή, ίσως κι άπό κείνους πού λαμπρύνθηκαν άπό τήν άχτινοβολία του. Δέν άκούσαμε τελευταία μήτ' ένα μνημόσυνο νά γίνει άπ' τήν πνευματική γεροντοκρατία τής Αθήνας για τόν Κ. Παρορίτη.

ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

Φαγώθηκαν τά περιοδικά κι οι έφημερίδες, νά παρακαλούν τις έκάστοτε κυβερνήσεις στην Ελλάδα, νά έπιλύσουν μερικά ζωτικά προβλήματα τών λογοτεχνών (έστω και πλην τών «βολεμένων») όπως είναι ή γιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ή άσφάλιση τών γηρατειών, ως ήταν και με ψωροσύνταξη, ή σχετική βοήθεια τού κράτους στις εκδόσεις τους, ώστε νά μπορούν νά εκπληρώνουν μ' εύχέρεια τήν άποστολή τους. Άλλά... «κωφου κιμπάνα κι αν λαλεί... όλα χαμένα τάχει...». Όμως ρωτηθήκανε ποτέ δημόσια, τί έκαναν τέλος πάντων παλιοι σπουδαιοι λογοτέχνες, ποντίφηκες πού βρέθηκαν και σε μεγάλα άξιώματα και σημαντικές θέσεις πάνω στην κρατική ιεραρχία; Τί κάνατε κ. κ. Σπ. Μελά, Μυριβήλη, Βενέζη, Χουρμούζιε, Θεοτοκά, Κουρνούτε και τόσοι άλλοι, για τά ζητήματα τών λογοτεχνών; Τί φροντίσατε, άλλο άπό τούς τίτλους και τά μεγαλίκια; Άλλ' αν υπήρχε σύμπνοια κι ένότητα ανάμεσα στους λογοτέχνες... (κρίμα! πδχουν

και προορισμό νά ένώνουν τούς ανθρώπους) με τό κῦρος και τό δίκιο άγώνα τους...θά τάχαν καταχτήσει.

Γ Ν Ω Μ Ι Κ Α

- Τά έργα τής άληθινής λογοτεχνίας, άπχοδν, δονοδν, συνεπαίρνουν, διδάσκουν, πείθουν και καλλιεργοδν τούς ανθρώπους στην άπλοχωριά τής ώφελιμότητας και τής αισθητικής όμορφιάς. Γιαυτό ή Τέχνη είναι και λέφτερη δημιουργία, αλλά μαζί και κοινωνική έπιταγή. Υπηρετεί μεγάλο σκοπό ή Τέχνη, δταν έχει πρωτότυπη μορφή ούσίας, καλογραμμένο, άληθινό περιεχόμενο, και δύναμη μαγείας. Αυτά είναι τά τρία βασικά στοιχεία πού κάνουν στέριο κι άθάνατο τό οίκοδόμημά της.
- Η άφηρημένη τέχνη είναι ένας σκοτεινός και μάταιος ανταγωνιστής τών ιδεών και τών αισθημάτων τής ρεαλιστικής τέχνης. Μόνο άπ' τή δυνατή και κατανοητή τέχνη, τρέφονται οι άνθρωποι κι έχει ανάγκη ό πολιτισμός.
- Ό πόνος για τή ζωή, τή φύση, τούς ανθρώπους, είναι τό βασικότερο κίνητρο για τήν άληθινή καλλιτεχνική δημιουργία.
- Η καθάρια τέχνη μοιάζει με πηγή Ιαματικών λουτρών πού μέσα της καταπραθνονται ή έξυγαιίνονται τ' άνθρωπίνα πάθη.
- Η ζωή είναι κονίστρα άδιάκοπων άγώνων κι έξετάσεων για τήν ποιότητα τών ανθρώπινων χαρακτήρων πάνω στο κυνήγι τής βλης.
- Ό άνθρωπος πού ξεκίνησε άπό μία σπηλαιοειδή, πρωτόγονη, ζωή, κι έφτασε σήμερα στην έξερεύνηση τών άχανδν κι άγνωστων ούράνιων σωμάτων, για τήν πείνα και τήν άθλιότητα τών συναθρώπων του πάνω στη γή δε δικαιολογείται.
- Οι άνθρωποι εύκολότερα λησμονοδν τό καλό, παρά νά τό άναγνωρίζουν.

Λ. ΜΑΛΑΜΑ

(Άπ' τό άνέκδοτο έργο του «Κορφολόγια»

Μηνύματα στο "Ελεύθερο Πνεύμα."

Είναι τόσο πολλά, ένθουσιαστικά και συγκινητικά τα μηνύματα που παίρνουμε κάθε μέρα από κάθε γωνιά της χώρας από φίλους κι αγαπημένους του περιοδικού μας, που ο χώρος μας αποκλείει να φιλοξενησουμε περισσότερα. Άλλωστε κι αυτά τα λίγα που παραθέτω έδω, σ'άν αντιπροσωπευτικά, ως μου συγγερεθεί αν προσκρούσω στη μετριότητα των φίλων. Όμως θαρῶ πως είναι κι αυτά μια ήθικη δικαίωση, για τὸν πνευματικὸ μὲν τῶν ὄσων βοήθειαν καὶ συντελοῦν στὴν ἀγωνιστικὴ μας πορεία.

Ἀγαπητὲ μου Μάλαμα,

Χαιρετίζω μ' ένθουσιασμό τὴν έκδοσὶ τοῦ περιοδικοῦ «Ελεύθερο Πνεύμα».

Κάθε πνευματικὴ έκδηλωσὶς, πού γίνεται, ιδιαίτερα στὴν Ἑπιπέδῳ μας, μὲ γαμίζει γὰρ καὶ συγκίνησὶς.

Προβάλλεται ὁ τόπος — κοινὸ τῶν Γραμμάτων ένταχθῆν — καὶ συνεχίζεται ἡ πνευματικὴ μας παράδοσὶς.

Ὁ Πυρὸς νὰ μὴ σβῆσὶ, ἀλλὰ νὰ παίρνεται ἀπὸ χέρι σὲ χέρι καὶ ἔλε νὰ δυναμίσῃ τὴν ἰερὴ φλόγα τοῦ.

Εἶσαι ἀξιωμαστος, πού μέσα ἀπὸ τὴ σκληρὴ βιοπάλη, καὶ ἀπὸ τὴν πλοῖσιν σπληνική σου ἐργασία, ἀναλαμβάνεις τώρα, καὶ ἐν τῷ ἔλε μόνῳ καὶ ἐκκινῶν γιὰ πλατύτερος ἀγῶνας.

Ξέρω τί κοστίζει, μὴ τέτοια προσπάθειαν, ἀπὸ πολλὰς πλευρὰς.

Σοῦ εὐχομαι κάθε ἐπιτυχία.

Σοῦ στέλνω καὶ τὸ νέο βιβλίο μου «Στάχρα ἀπὸ τὸν Ἄγρὸ μου».

Φιλικά
ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΙΤΣΑΙΑ

Θεσ/νικὴ,

Ἀγαπητὲ Λάμπρο,

Ἦρα τὸ πρῶτο τεύχος ἀπ' τὸ περιοδικὸ σου «Ελεύθερο Πνεύμα». Δὲν μπορῶ παρὰ νὰ σὲ συγχαρῶ ὀλόθερα καὶ γιὰ τὸ καινὸ ἔλε σου, εἰς τὸ ἐκκίνημα. Εὐχομαι νὰ πετύχει πέρα - πέρα ἡ προσπάθειά σου πού, καθὼς καταφαίνεται ἀπ' τὸ πρῶτο τεύχος, εἶναι τόσο ἐγνή, καλοπροαίρετη, προοδευτικὴ καὶ συγχρονισμένη πρὸς τὴς ἀπαιτήσεις τοῦ καιροῦ μας.

Ἀγαπητὲ μου, πάντοτε σὲ θυμιάζω καὶ σὲ καμαρώνω εἰλικρινῶς γιὰ τὴν πνευματικὴ σου ζωτικότητα, τὴν παρηγορία τῆς σκέψης σου καὶ τὴν ἰερὴ τοποθέτησὶς πού κάνεις σὲ διάφορα πνευματικὰ καὶ κοινωνικὰ ζητήματα τοῦ τόπου μας.

Στάσου λοιπὸν ἀμπροστάρις, ὡς γράφεις πὼς πρέπει νὰ εἶναι ὁ πνευθὴτὸς καλλιτέχνης, μὲ τὸ μέτωπο τῆς αἰσιοδοξίας ἡγῆλῃ γιὰ κείνα πού πρέπει νὰ καταχτήσῃ.

Δέξου καὶ πάλι τὰ θερμῶτα συγχαρητήρια μου, τὴς εὐχῆς μου γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ

τοῦ περιοδικοῦ σου καὶ τῆς διαθεσίωσὶς μου πὼς θὰ προσπαθῶ καὶ ἐγὼ μὲ τὴς μικρὰς μου δυνάμεις νὰ εἶναι συμμετοχὸς σὲ κάθε προοδευτικὴ δουλειά.

Φιλικῶτατα
Κ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ
Συγγραφέας

Ζαζόρι

Ἀγαπητὲ φίλε καὶ Μάλαμα,

Σὲ χαιρετῶ Ἦρα τὴ μαχητικὴ σου ἐπιθεωρησὶς, «Ελεύθερο Πνεύμα» καὶ σ' εὐχαριστῶ. Ταμπουρώσου πίσω ἀπὸ τὸ περιοδικὸ σου καὶ πολεμα. Πρέπει νὰ γαρεμισομα τὴ σπῆλα καὶ θὰ τὴ γαρεμισομα!

Τὸ περιοδικὸ αὐτὸ μὲ τὴν ἔλε σου καὶ τὸ μαχητικὸ τοῦ πνεύμα εἶναι κάτι πού εἶναι ἀπὸ τὰ Γιάννινα καὶ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ ἐπαρχία. Διατήρησέ το μὲ κάθε τρόπο. Κι' ἡ «ἀδωθεκάτῃ, Ὄρα» ὡς θὰ εἶδες μάχεται γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ.

Σοῦ στέλνω τὰ βιβλία μου, πῶση καὶ δοκιμιο. Μπράβο ιδιαίτερα καὶ γιὰ τὰ οὐδέ σου. Μὲ γὰρ θὰ ἐπικοινωνῶ μαζί σου, σοῦ σφίγγω τὸ χέρι.

Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΝΗΣ
Συγγραφέας

Ἄθῆνα

Ἀγαπητὲ φίλε καὶ Μάλαμα,

Πολὺ εὐχαριστῶ τὴν ἐκκλήσῃ, ἀπὸ τὸ «Ελεύθ. Πνεύμα». Τὸ διάβασα μονορούφι. Μπράβο! Συγχαρητήρια! Σὲ γενικὰ γραμμὰς εἶναι περιοδικὸ πρῶτης τάξεως! Καλλιτεχνικὸ καὶ ἀπλὸ συγχρόνως, πολὺ - πολὺ περιποιημένο, πού κρατῆσει τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστη. Κι' ἀκόμα, μαχητικὸ καὶ λεβάντικο. Ἄλλῃ, εὐχαριστῶ, διαπίστωσὶς εἶναι ἡ κριτικὴ σου ἰκανότητα. Καὶ πάλι μπράβο! Ἐχεις πετύχει...»

Εὐβόια

Γ. ΤΣΟΥΤΗΣ
Ποιητὴς

«... Ὅσοι ἰπάρχουν ἐκείνα ἄνθρωποι πού πολεῖν πραγματικὰ γιὰ τὰ στραβὰ καὶ τ' ἔλεκα τοῦ βαρτανισμένου ρωμῆικου, κάτι τέτοια πνευματικὰ πετάγματα σὲ τὸ «Ελεύθερο Πνεύμα» πού εἶναι ἀληθινὰ προοδευτικὸ καὶ μαχητικὸ, θὰ ἀποτελοῦν σήματα ἡθικῆς, δικαιοσύνης καὶ πνευματικῆς ἀνωτερότητας.

Ὁ σκοπὸς τοῦ περιοδικοῦ εἶναι φανερός, ἐξυπηρετῆ τὸ ἰδανικὸ πού χάραιε ὁ συγγραφέας τοῦ πῶγει μυαλὸ δουλοσμένο καὶ ἐκβαλτικετο καὶ καταπιάνεται μὲ κάθε πνευματικὴ έκδηλωσὶς, πανελλαδικῇ, γενικῶτερῃ...

Δ. ΚΟΣΜΑΣ
Διανοούμενος
Λακωνία

Δ. ΚΟΣΜΑΣ
Διανοούμενος

● **ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ :**

- Χρυσάνθης Ζιτσαίας : «Στάχυα από τὸν Ἄγρό μου» (ποιήματα) '65
 Δώρας Μοάτσου—Βάρναλη : 1) «Κάτω ἀπ' τὸ λιοντάρι τῆς Βενετιάς» (ἔμμετρο
 ἱστορικό δράμα) '58. 2) «Ταξίδι ἀναψυχῆς» (Διηγήματα) '62. 3) «Ποιήματα» '63
 Τάκη Δόξα : 1) «Ἡλιακὴ Γραμματολογία» (Ἀνθολογία) '63. 2) «Φῶς τῆς Ὀλυμ-
 πίας» (Ποιητικὸ) '64
 Ἡλία Σιμόπουλου : «Τὸ μεγάλο ποτάμι» (ποιήματα) '65.
 Γεράσιμου Κοροολῆ : «Στῆς ζωῆς τὸ γέρμα» (ποιήματα) '64
 Κούλη Κάσση : «Πικρὸ σκοτάδι» (Μυθιστόρημα) '64
 Δηϊδάμειας Στατηρᾶ : «Τὸ ἄγνωστο μονοπάτι» (Μυθιστόρημα) '64
 Νανᾶς Π. Κοντοῦ : «Δόνηση» (Ποιήματα) '64
 Πάνου Ν. Παναγιωτοῦνη : 1) «Ἄσμα σὲ χρῶμα γαλανό» (Ποιήματα) '64
 , , 2) «Πυρηνικὴ Δοκιμασία»
 , , 3) «Ἡ σύγχρονη Πεζογραφία καὶ τὸ ἔργο τοῦ Β.
 Μοσχόβη» (Μελέτη)

«Πολὺ ἐνδιαφέρον περιοδικὸ τὸ «Ἐλ. Πνεῦ-
 μα» πού ὁ τίτλος δίνει τὸ χαρακτηρισμὸ τοῦ ἐκ-
 δότη καὶ συντάκτη του. Ὁ κ. Μάλαμας χωρὶς τυ-
 πικὰ προσόντα καὶ οἰκονομικὰ μέσα, ἀγωνίζεται
 μὲ θέληση καὶ φλόγα γιὰ τὴν ἀνοιξή τοῦ Κό-
 σμου...»
 Βέροια

«ΛΛΟΣ» — Ἱμαθίας

«...Τὸ «Ἐλεύθερο Πνεῦμα» εἶναι ἓνα κατόρ-
 θωμα ἢ καλύτερα ἓνας θρίαμβος στοὺς τίμιους
 πνευματικὺς ἀγῶνες τοῦ δημιουργοῦ του...».

Ν. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Θεσ/νίκη

Ποιητῆς

«Θαυμάσιο τὸ περιοδικὸ σας. Θερμὰ συγχα-
 ρητήρια. Συνεχεῖστε...».

Πειραιᾶς

Ι. ΚΑΛΟΣΚΑΜΙΣ
 Διανοούμενος

«...Τὸ «Ἐλεύθερο Πνεῦμα» εἶναι ὑπέροχο...»
 Φ. ΚΟΝΤΟΠΙΑΝΟΣ

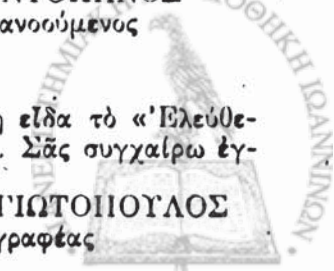
Λαύριο

Διανοούμενος

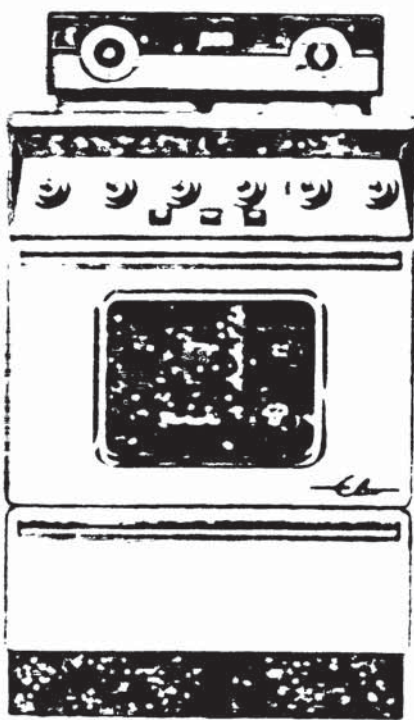
«Μὲ χαρὰ κι ἱκανοποίηση εἶδα τὸ «Ἐλεύθε-
 ρο Πνεῦμα». Εἶναι ἐξαιρετικὸ. Σᾶς συγχαίρω ἐγ-
 κάρδια».

Ἄθηνα

Ι. Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
 Συγγραφέας

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΣ

Το σμάλτο είναι ένα βαρυσταθρό υλικό. Αυτό το ξέρουν και οι αρχαίοι Αιγύπτιοι. Χρησιμοποίησαν ζυμωτικό σμάλτο για να διακοσμούν τις πυραμίδες. Γλυκά το σμάλτο χρησιμοποιείται σε γλυκιά και είδη υφελής, σε σέικη και σε ηλεκτρικές συσκευές. Κάνει άλλο υλικό δεν συνδυάζει τις ιδιότητες του σμάλτου. Αντέχει σε όλες τις διαβρώσεις, σε θερμοκρασίες μέχρι 800 βαθμών Κελσίου, σε σποτικές αλλαγές θερμοκρασίας από 0° - 800°. Ακόμα δεν κρατάει καμία μπουκιά, καθαρίζεται εύκολα γιατί έχει τελείως λεία επιφάνεια, είναι απόλυτο υγιεινό και το ζυμωτικό του δεν αλλάζουν ποτέ.

Η ELCO - ΒΑΓΙΟΝΗ προλαβαίνει την πρώτη ύλη για το σμάλτο της από την μεγαλύτερη εταιρία του κόσμου την FERRO - ENAMELS. Η συνδεση του ανταποκρίνεται στους αυστηρότερους διεθνείς κανονισμούς. Άλλωθεν όμως έλεγχοι διαβώνουν την ποιότητα του σε κάθε στάδιο της επεξεργασίας του. Αυτό είναι το σμάλτο της ELCO ROBOT - της μόνης αυτόματης ελληνικής κοιλίας.

ELCO Robot

Η ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

